

EEN TUIN IS MEER DAN ER STAAT

OPEN MONUMENTENDAGEN

2002

EEN TUIN IS MEER DAN ER STAAT

EEN TUIN IS MEER DAN ER STAAT
DE GROEI VAN VROEGER
GROEI DIE KOMEN GAAT
WANDELEN IN EEN TUIN
IS DWALEN IN EEN RUIM GEHEUGEN
ALLES HEEFT EEN HERKOMST
VERRE PLEKKEN DIE HERINNERD BLIJVEN
BANDEN MET VRIENDEN
SOMMIGE DOOD MAAR HIER ONSTERFELIJK
JAARRINGEN
DE TUIN BEN JIJ

D. Hillenius (uit: Verzamelde Gedichten, G.A. Van Oorschot, Amsterdam, 1991)

OPEN MONUMENTENDAGEN

OPEN MONUMENTENDAGEN BRUGGE 7, 8, 11, 14 EN 15 SEPTEMBER

In Brugge, stad van monumenten, is elke Open Monumentendag een feest. In het cultureel feestjaar 2002, waarin Brugge Culturele Hoofdstad van Europa is, doen we een extra inspanning en spreiden we het Open Monumenteninitiatief als enige stad in Vlaanderen over verschillende dagen. Op 7, 8, 11, 14 en 15 september palmen tal van interdisciplinaire initiatieven stad en rand in. Gidsbeurten, wandelingen, tentoonstellingen, multimedia- en muziekprojecten; in hun diversiteit zijn ze verbonden door het gemeenschappelijk Vlaamse thema 'symboliek', in Brugge ook vertaald naar het eigen thema 'huizen en tuinen'. Het thema met als motto: 'Een tuin is meer dan er staat' veronderstelde een nauwe samenwerking tussen de werkgroep OMD, ontstaan in de schoot en onder leiding van de Dienst Monumentenzorg met verschillende stadsdiensten, waaronder natuurlijk de Groendienst. Speciaal voor dit jaar werd een werkgroep Groen Erfgoed opgericht. Speciale wandelingen en verrassende 'open monumenten' benaderen beide basisthema's op een boeiende manier. Omdat de symbolisch geladen datum 11 september binnen het programma van

de Open Monumentendag 2002 valt, wordt de roos Peace aangeboden aan bezoekers op 11 september, ter nagedachtenis van de slachtoffers van de terreuraanslagen vorig jaar.

Partners in het project waren naar goede gewoonte natuurlijk het Jongerenproject OMD Brugge, maar dit jaar ook Brugge 2002 en de Erfgoedcel Brugge. Zij zorgen voor een originele invalshoek. Het Stadsarchief en de Stedelijke Musea met de Dienst Stadsarcheologie en het Guido Gezellemuseum brengen 'Een tuin is meer dan er staat' in verband met hun collecties, bronnen, huizen en activiteiten. De Centrale Openbare Bibliotheek Biekorf organiseert drie kleine tentoonstellingen rond boeken met als thema historisch groen. Het Cultuurcentrum Brugge toont haar prachtig gerestaureerde schouwburg. Ook het OCMW en het Provinciebestuur zijn weer trouwe en actieve partners. Tenslotte bedank ik van harte de eigenaars van de vele locaties die belangeloos hun monumenten en tuinen openstellen op deze fijne culturele hoogdagen.

'Een tuin is meer dan er staat' staat voor meer erfgoed, meer feest, meer leven in de stad!

Patrick MOENAERT
Burgemeester van Brugge
Stad Brugge

BRUGGE2002
culturele hoofdstad van europa

Voorwoord		3
Inleiding		5
Brugge Binnenstad	1 Begijnhof, de tuin van het monasterium de Wijngaard	6
	2 Bilske z.n., het Vuldersreiproject	7
	3 Blekersstraat z.n., de tuin van het voormalig huis Désiré De Meyer	7
	4 Burg 3, de residentie en tuin van de gouverneur	8
	5 Burg 11A en B, de Burgerlijke Griffie als fronton voor het Stadsarchief	9
	6 Burg 12, de gotische zaal van het Stadhuis	10
	7 Burg 13, de Heilig-Bloedkapel	10
	8 Elf-Julistraat 48, het kleinste tuintje van Brugge	11
	9 Ezelstraat 33, de tuin van het voormalig huis Maertens	11
	10 Hoogstraat 28, de tuin en het tuinhuis van het huis Empire	12
	11 Hugo Verrieststraat naast 19, de voormalige tuin van hovenier Jan Van Iseghem	12
	12 Jan Van Eyckplein 1, het Tolhuis	13
	13 Kanaaleiland	14
	14 Keersstraat 1, 't Keerske	15
	15 Koningin Astridpark & Kiosk	16
	16 Langerei 66, de ruimtelijke tuin	17
	17 Nieuwe Gentweg 8-32, de Godshuizen De Muelenaere & Sint-Jozef	18
	18 Oude Burg 21, de orangerie en tuin van het voormalig huis de Halleux	19
	19 Rolweg 64, het huis en de tuin van Guido Gezelle	20
	20 Stalizerstraat / Schaarstraat, de heilige Magdalenakerk	21
	21 Steenstraat z.n., de Sint-Salvatorskathedraal	21
	22 Sterstraat z.n., het tuinhuis Vander Vliet	22
	23 Sint-Annarei 12, de tuin van het huis van Jules Busschop	22
	24 Sint-Clarastraat 41, de tuin van de voormalige brouwerij "Sint-Clara"	23
	25 Sint-Clarastraat tussen 67 en 69, de tuin van het dominicanessenklooster	23
	26 Stijn Streuvelsstraat 3-31, het godshuiscomplex Zorghe, Paruitte & de Schippers	24
	27 De Vestingen (Gentpoortvest)	24
	28 Vlamingenstraat 29, de Stadsschouwburg	26
	29 Westmeers 100, de tuin van bleker Judocus Samyn	26
	30 Witteleertouwersstraat 17, de tuin van het huis Antonius Weemaere	27
Assebroek	31 Zwarteleertouwersstraat 68-82, het godshuis De Fontaine	27
	32 Kleine Kerkhofstraat / Kerkhofblommenstraat, de Begraafplaats Steenbrugge	28
Sint-Andries	33 Kleine Kerkhofstraat 72, de tuin in de Kleine Kerkhofstraat	29
	34 Dopheidestraat 7, de tuin met het Elzenbosje	30
	35 Grote Ede 18, de tuin met de fruitbomen	30
	36 Sint-Baafsstraat 14, de tuin met de beuk	31
	37 Zeeweg 147, het park van het Tudorkasteel	31
	38 Zeeweg 69, de grote tuin	32
	39 Zeeweg 73, de tuin van de architect	32
Sint-Michiels	40 Heidelbergstraat 78, het kasteeldomein Leyselebeke	33
	41 Lorkendreef 11, de Lochting	33
	42 Nachtegalendreef 28, de tuinkamers	34
	43 Torhoutse Steenweg, het kasteeldomein Tillegem en de volkstuintjes	34
Sint-Kruis	44 Aardenburgse Weg 33, de voormalige moestuin van het Kasteel Polderhoek	36
	45 Bisschopsdreef, het kasteelpark Rooigem	36
	46 Poldersstraat 23, de tuin in de Poldersstraat	36
Koolkerke	47 Gemeneweidestraat z.n., het Fort Van Beieren	38
Lissewege	48 Oude Pastoriestraat 5, een deel van de oude pastorie van Lissewege met de tuin	39
Rond Brugge		
Jabbeke	49 Gistelse Steenweg 341, het Pernekemuseum en zijn tuin	39
	50 Gistelse Steenweg 539, het Natuurparadijs	40
	51 Stationsstraat 166, de gesloten tuin in Jabbeke	40
Oedelem	52 Bruggestraat 22, de voormalige tuin van de notaris	41
	53 Tinhoutstraat 36, de romantische tuin	41
Loppem	54 Stationstraat 18, Hagenbosch	42
	55 Steenbrugsestraat 26 het kasteel en kasteelpark van Loppem	42
Oostkamp	56 Hertsbergestraat 4, het kasteelpark Erkegem of De Herten	43
Oostkerke	57 Spiegelsweg, de tuin van het kasteel van Oostkerke	44
De activiteiten		46
De wandelingen		46
Het Jongerenproject		47
Tentoonstellingen	'Astrid, Dorothea en Flora. Groene sporen in het Stadsarchief'	48
	Drie kleine tentoonstellingen door Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf (Historisch Fonds):	48
	'Tuinieren op industriële schaal: hofbouw in de 19° en 20° eeuw'	
	'Boeken voor kruidendokters en botanici'	
	'Ce plaisir superbe de forcer la nature of landschaps- en tuinarchitectuur van de 16° tot de 19° eeuw'	48
	'Bloempotten. Archeologische vondsten in confrontatie met hedendaags kunstambacht'	48
	'Tuin en Hof of Godshuistuin en Kerkhof'	48
	'Een Stad vol Letters'	48
Poezië	Poezie in de tuin van Guido Gezelle	48
Muziek	Muziek en Architectuur	49
De Monumentenmaandag voor Scholen	De Kabbawandelingen, voor 8 tot 12-jarigen	49
	Ontdek 7 monumenten aan de hand van hun gevel, voor 10 tot 14-jarigen	49
Open Monumentendagen Brugge en 11 september		50
Colofon		50
Bibliografie		50
Locaties Binnenstad: plan		50

EEN TUIN IS MEER DAN ER STAAT

I nleiding

Traditioneel wordt het Erfgoed op de Brugse Open Monumentendagen op een globale manier benaderd. Naast het rijke architecturale patrimonium besteden wij aandacht aan het roerend erfgoed (kunstwerken, archieven en boeken), het archeologisch erfgoed en het groene erfgoed. Die verschillende erfgoedfacetten zijn er om elkaar te verduidelijken en te versterken. Het verhaal van een monument bijvoorbeeld kan niet verteld worden als de (roerende) bronnen niet worden bestudeerd en uitgepluisd. Het architecturale erfgoed is onvolledig als het groene erfgoed er niet wordt bij betrokken. Het is duidelijk dat het publiek deze mengvorm apprecieert. Het succes van de Open Monumentendagen in Brugge is voldoende gekend. Om de kwaliteit van het bezoek te verhogen worden hier sinds ruim drie jaar anderhalve dag de deuren en poorten geopend. Zo krijgen de Bruggelingen en stadsbezoekers wat langer de kans om het aanbod te verkennen.

Voor Brugge2002 Culturele Hoofdstad van Europa gebeurt dat zelfs op vijf verschillende dagen en op de Monumentenmaandag voor de scholen. Afspraak dus op 7, 8, 11, 14 en 15 september!

In september 2002 is Brugge niet alleen gaststad voor de Vlaamse vooropening maar wordt hier naast het jaarthema Symboliek ook gefocust op Huizen en Tuinen.

Wie oog heeft voor dat waardevolle groene erfgoed zal in Brugge genieten. Veelal is ook symboliek hierin ruimschoots te ontdekken. Meer dan veertig tuinen worden opengesteld. Kleine en middelgrote privé-tuinen, verborgen tuinen, kasteelparken, godshuistuinten en kloostertuinen wachten op verkenning. De tuinen zijn gekozen voor hun boeiende confrontatie met het architecturale erfgoed. Bovendien worden

belangrijke symboolmonumenten in het daglicht gesteld. De prachtige Begraafplaats Steenbrugge is het symboolmonument bij uitstek voor Brugge en wellicht nog steeds onvoldoende gekend.

Heel bijzonder dit jaar is dat parken en tuinen van een eind buiten Brugge of het 'Brugse Ommeland' bij het programma zijn betrokken. Locaties in Jabbeke, Loppem/Zedelgem, Oedelem/Beernem, Oostkerke/Damme en Oostkamp zijn open en vormen een waardevolle en noodzakelijk vervollediging van het programma. Er is nog nooit dergelijk groot en rijk aanbod geweest!

Meer dan anderhalf jaar werd samen met de Stedelijke Groendienst gewerkt aan de opmaak van het programma en de keuze van de sites, dit in samenspraak met een groep specialisten die boeiende ideeën aanreikte. De verschillende andere Brugse culturele actoren zijn zoals steeds present: vaste partners zijn de Stedelijke Musea en de Stadsarcheologie, de Openbare Bibliotheek Biekorf, het Stadsarchief en het Archief en Kunstpatrimonium van het O.C.M.W. Voor het eerst werkt de vrij jonge Erfgoedcel Brugge mee. Extra tentoonstellingen, video's en publicaties vervolledigen dank zij hun inbreng het geheel. Overal werd gezocht om het boeiende jaarthema Symboliek niet uit het oog te verliezen. Die rijke taal moet doorgegeven worden.

Eén van de betrachtingen van de Stedelijke Dienst voor Monumentenzorg, organisator van de Open Monumentendagen in Brugge, is in 2002 met het fraaie en waardevolle aanbod het publiek attent te maken op de mogelijkheid om zelf groen erfgoed te creëren.

Architectuur wordt immers versterkt door groen en omgekeerd. Heel wat geld wordt

geïnvesteerd om monumenten te restaureren of om nieuwe gebouwen op te richten. Op hetzelfde moment zou (voor zover mogelijk) ook geïnvesteerd moeten worden in 'architecturaal' groen; een uitdaging maar een die tot de reële mogelijkheden behoort?

Reeds voor de elfde keer zijn de Brugse Erfgoedjongeren (of het Jongerenproject Open Monumentendag Brugge) present. Hun realisatie 'Frontsid(t)é' zal niet onopgemerkt blijven. De Brugse ploeg wordt dit jaar versterkt met 30 jongeren uit andere Europese landen, die na een wedstrijd werden geselecteerd. Zeven Brugse gevels met de huisgevels 2, 20 en 22 zullen het kader en de achtergrond vormen van hun project. Frontside was mogelijk dank zij hulp van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (afdeling Jeugd), JINT en Brugge2002.

Het is wellicht belangrijk te vermelden dat Brugge tot op heden de enige stad in Vlaanderen is waar jongeren op een dergelijk manier rond Erfgoed werken. Zou deze stad dan toch iets speciaal hebben?

Dank zij de inzet van velen - en wij willen vooral de talrijke deelnemende eigenaars danken - zullen de Open Monumentendagen in Brugge opnieuw een Erfgoedfeest zijn, waar op een aangename manier kan kennis gemaakt worden met wat Brugge aan verborgen schatten bezit.

Nog meer dan andere jaren is de fiets het gepaste vervoermiddel om de locaties te bereiken. Sommige van de sites zowel in de binnenstad als in de rand zijn met De Lijn eenvoudig bereikbaar.

BRUGGE BINNENSTAD

BEGIJNHOF

① (zie aanduiding ter plaatse, links van nr. 30): de tuin van het monasterium de Wijngaard

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 17u, zondag 8 september van 10u45 tot 11u45 en van 14u tot 17u30, woensdag 11 september van 14u tot 17u, zaterdag 14 september van 14u tot 17u, zondag 15 september van 10u45 tot 11u45 en van 14u tot 17u30

Enkel onder begeleiding van een gids (gidsbeurten starten op de zaterdagen en woensdag om 14u, 15u en 16u en op de zondagen om 10u45, 14u, 15u, 16u en 17u)

In de inkomhal van het huis van de Grootjuffrouw, Begijnhof 30 is een kleine tentoonstelling te bewonderen: Boeken voor kruidendokters en botanici uit de 16de-18de eeuw. De Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf (Historisch Fonds) toont hier een selectie uit haar waardevolle kruidenboekenverzameling

In Brugge staat het Begijnhof 'De Wijngaard' symbool voor de besloten tuin of hortus conclusus. Deze drie hectare grote site is omringd door muren en water en lijkt wel een kleine stad binnen de oude Brugse binnenstad. De kerk en het huizenensemble rond het groene binnenplein vormen een buitengewoon aantrekkelijk beeld. Sinds 1980 werden de kerk en huizen behoedzaam en met zorg gerestaureerd. Het Begijnhof is op 2 december 1998 opgenomen op de Werelderfgoedlijst. Vlaanderen telt vandaag nog zesentwintig begijnhoven, waarvan dertien op deze lijst werden geplaatst.

Reeds vóór 1244 hadden godsdienstige vrouwen, aangesloten bij de begijnenbeweging, zich gevestigd op het terrein dat de 'Wijngaard' werd genoemd. In 1299 werd dit begijnhof (er waren er meerdere in Brugge) door koning Filips de Schone aan de jurisdictie van de stadsmagistraat onttrokken en rechtstreeks onder zijn gezag geplaatst. Het kreeg een eigen parochiale organisatie en juridisch statuut. De boeiende geschiedenis van deze plaats is nog onvoldoende bestudeerd. Het Brugse Begijnhof is toegewijd aan de heilige Elisabeth van Hongarije (1207-1231), de vrouw van de landgraaf Lodewijk van Thüringen, die de laatste jaren van haar zeer korte leven volledige wijdde aan de verzorging van zieken en armen en veelal wordt afgebeeld met een bedelaar aan haar voeten. Ze heeft een kroon op haar hoofd en draagt soms drie kronen in de hand. Rozen zijn eveneens een van haar attributen en staan hier symbool voor het rozenwonder. Nu verblijven geen begijnen meer in 'De Wijngaard' maar een religieuze gemeenschap die leeft volgens de regel van de heilige Benedictus. Het klooster situeert zich achter de huizen 24-30. De overige huizen worden bewoond door alleenstaande dames. Ze dateren veelal uit de 17de en 18de eeuw, hoewel oudere bouwsporen niet zeldzaam zijn.

Voor het eerst kan kennis gemaakt worden met de tuin achter het klooster waar een bloementuin, een moestuin en zelfs een boomgaard verborgen liggen achter hoge bakstenen muren.

BILKSKE

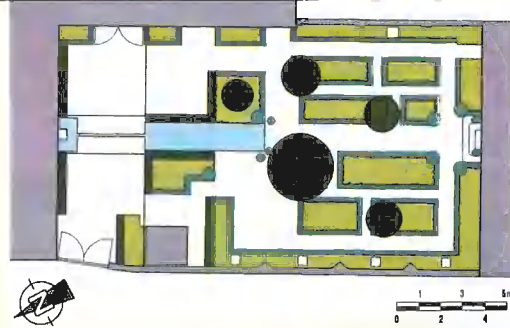
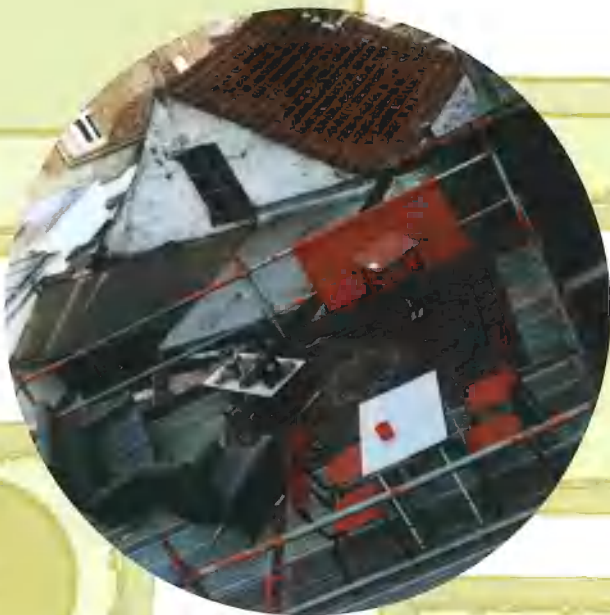
2 het Vuldersreiproject, de kleine historische microcosmos

Open op zaterdag 7, zondag 8, woensdag 11, zaterdag 14 en zondag 15 september van 14u tot 18u

Lijn 6 (Malehoek) - halte Coupure

Het kunstenaarsproject van Pierre Goetinck (°1953) kadert in het Octopusproject, dat op het programma van Brugge2002 Culturele hoofdstad van Europa prijkt. Vanop een wandelbrug in stellingmateriaal krijgt de bezoeker toegang tot een woongebied van enkele tientallen bewoners in een stadskwartier gesitueerd tussen Vuldersstraat, Bilkske en Langestraat. Het tracé van de historische en ingekokerde Vuldersrei wordt gevolgd vanop een hoogte van vier meter. Van daaruit krijgt de bezoeker zicht op de tuinen en binnenkoeren van de aanpalende huizen. Aan de rechterkant (Bilkske) dateren de huizen uit de jaren 1920; links (Vuldersstraat) zijn heel wat oude, interessante gebouwen te ontdekken zowel woonhuizen, een bakkerij met werkplaats en een Brugse koekjesfabriek. Een heterogeen ensemble maar duidelijk een intimistisch, ongekend stukje Brugge of hoe een kunstenaar je laat binnengluren in tuinen, koeren en werkplaatsen.

Met dank aan de bewoners die de aan hen toevertrouwde en verhuurde cijnsground ter beschikking stelden voor dit speciale project.

BLEKERSSTRAAT

3 de tuin van het voormalige huis Désiré De Meyer

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u en op zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 4 (Koolkerke) - halte Gouden-Handstraat

Tussen 1761 en 1770 werd, op een van de beeldbepalende hoeken in de oude binnenstad, dit prachtige huis opgetrokken in een classicistische stijl en met enkele sierlijke rococo-elementen. Het kwam op de plaats van twee huizen, waarvan er één de naam 'De Helm' droeg. Bouwheer was François Verplancke, een rijke en succesvolle koopman die heel wat huizen bezat waaronder de naastgelegen herberg Vlissinghe. De architect van deze zeer fraaie woning is voorlopig niet geïdentificeerd. In Brugge blijft het huis bekend als dit van arts Désiré De Meyer, eigenaar vanaf 1868. Hij was de zoon van Isaac Joseph De Meyer, legerarts ten tijde van de Napoleontische oorlogen en grondlegger van de kraamafdeling in het Sint-Janshospitaal. Hij leidde in Brugge generaties vroedvrouwen op in de lokale 'Medische School'. Vader en zoon waren gynaecoloog maar ook fervente boeken- en kunstverzamelaars. De boeken hadden vaak betrekking op verloskunde. Hun collectie bevindt zich nu in de Openbare Bibliotheek Biekorf. Het huis was ten tijde van De Meyer het trefpunt van connoisseurs.

De tuin, te bezoeken via de poort in de Blekersstraat, is 285m² groot en sluit perfect aan bij de architectuur en de sfeer van de woning. Hij werd ontworpen door André Van Wassenhove (°1934). De plantvakken zijn aangelegd op een lengteas die ondersteund wordt door een langgerekte vijver en de symmetrie van de gevels benadrukt. Hagen en geleide druivelaars creëren een verrassende ruimtelijke structuur. Wit en blauw domineren bij de bloei van solitaire heesters en vaste planten. Wit kan symbool staan voor reinheid en waarheid; blauw voor alles wat geestelijk is.

BURG 3

4 de residentie en tuin van de goeverneur

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

De residentie van de gouverneur is een vast programmapunt op de Brugse OMD. Dit jaar zal de aandacht van de bezoeker gevestigd worden op de symboliek in en rond het gebouw en op de tuin. In deze voormalige bisschoppelijke residentie werd op het einde van de 18de eeuw onder het Franse bewind de prefectuur van het Leiedepartement ingericht. Prefect Bernard-François de Chauvelin gaf opdracht aan de Brugse meestertimmerman Joseph-François van Gierdegom (1760-1844) om het oude pand op een ingrijpende en luxueuze manier te verbouwen. Dit gebeurde tussen 1806 en 1810 door Brugse ambachtslieden, maar naar Franse smaak. Zowel het exterieur als het interieur verbergen rijke symboliek: het hek dat de erekoer afsluit, de voorgevel met zijn klassieke ordonnantie en de decoratie-elementen in de salons.

In het begin van de 19de eeuw werd een grote tuin aangelegd door de heren Louage en Lagache, die betaald werden voor het planten van bomen, struiken en planten: tweeduizend stuks in het totaal. Een gedeelte van die tuin werd ingenomen voor de bouw van het Provinciaal Hof op het eind van de 19de eeuw.

Nu is er nog steeds een bijzondere en statige stadstuin met centraal een monumentale treurbeuk. De tuin werd gerenoveerd naar het ontwerp van de bekende tuinarchitect J. Wirtz, na het herstel en de uitbreiding van de residentie in 1987. De beplanting werd vernieuwd en aangevuld met heesters, strak gesnoeide hagen van haagbeuk en taxus en met wilde wingerd aan de gevel van het neogotische Provinciaal Hof. Vanuit de verschillende binnenruimten is deze stadstuin zichtbaar en kan daardoor op een ideale manier worden beleefd. Van in de tuin krijgt men zicht op het fraaiste 'roosvenster' van Brugge in de achtergevel van het Provinciaal Hof.

5 20 m
0 10

BURG 11A & B

5 de gevel van de Burgerlijke Griffie of een deel van het fronton van het Stadsarchief (het Archief bevindt zich in het oorspronkelijke Brugse Vrije)

De gevel is te bewonderen vanaf het Burgplein. Toelichtingen over de rijke geschiedenis van de Griffie en de symboliek van de gevel op zaterdag 7, woensdag 11 en zaterdag 14 september om 14u en 16u en op de zondagen 8 en 15 september om 10u, 14u en 16u

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

De Burgerlijke Griffie, gebouwd in 1534-1537, is één van de vroegste voorbeelden van de invloed van de renaissancestijl in Vlaanderen. De nieuwe bouwstijl met zijn decoratieve elementen werd overvloedig 'uitgetest' op de voorgevel: kandelabermotieven, cartouches, arabesken en halfzuilen. In de 19de eeuw werd de gevel door de talentvolle stadsarchitect Louis Delacenserie (1832-1909) hersteld en verfraaid. Hij baseerde zich op monumentale en iconografische documenten. Een eeuw later zag het gebouw er belabberd uit: roetaanslag, aantasting van de natuursteen, afbrokkelende decoratie-elementen. De gevel werd in 2000-2001 opnieuw gerestaureerd en de aandacht ging daarbij vooral uit naar het behoud van de nog authentieke 16de-eeuwse elementen maar ook de ingreep van Delacenserie werd maximaal geëerbiedigd en hersteld. Het huidige eindresultaat benadert het visuele resultaat van de restauratie van 1881 met inbegrip van de kleurafwerkingen en mag werkelijk verbluffend en oogverblindend worden genoemd. Op 1 september 2001 werd de restauratie van de Griffiegevel dan ook met de Vlaamse Monumentenprijs gelauwerd. Griekse en Romeinse goden en godinnen, portretten van Keizer Karel en zijn familie, reliëfs met gerechtigheidsstaferelen en ambachtsschilden zijn opnieuw gepolychromeerd en de symbooltaal is daardoor verduidelijkt. Een ware ontdekkingstocht naar een taal die bijna verloren is gegaan.

In het Stadsarchief, Burg 11A, dat men bereikt via de poort links van de Griffie wacht u een speciaal voor de Open Monumentendagen opgestelde tentoonstelling: Astrid, Dorothea en Flora...Groene Sporen in het Stadsarchief.

Vanaf het midden van de 19de eeuw ondernam het Brugse stadsbestuur ingrijpende 'groene' openbare werken zoals de aanleg van het Astridpark en de omvorming van de stadsvesten tot een romantische, groene wandelgordel. Originele ontwerptekeningen van gerenommeerde landschapsarchitecten zijn bewaard gebleven. Maar het Stadsarchief bezit nog andere groene sporen zoals het fraaie confrerieboek van het broederschap van de heilige Dorothea, een elitair genootschap van planten- en bloemenliefhebbers gesticht in 1651. In het begin van de 19de eeuw was de Brugse Societeyt Flora actief en in de 20ste eeuw verwierf het plaatselijke tuinbouwbedrijf Flandria met de teelt van laurier wereldfaam. De tentoonstelling blijft gratis toegankelijk tot 3 november 2002.

BURG 12

6 de gotische zaal van het Brugse Stadhuis

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 17u, op zondag 8 september van 10u tot 17u, op woensdag 11 september van 14u tot 17u, zaterdag 14 september van 14u tot 17u en op zondag 15 september van 10u tot 17u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

Het Brugse Stadhuis is het oudste middeleeuwse stadhuis in Vlaanderen en diende tot voorbeeld van vele anderen. Het staat ongetwijfeld symbool voor de politieke geschiedenis van onze stad maar herbergt ook grote en kleine verhalen van de lokale gemeenschap. De buitengevel is verfraaid met beelden van vorsten en vorstinnen maar ook met een schat aan heraldische symbolen. Het hoge hoofdgebouw van dit stadhuis was in 1421 voltooid. De in oorsprong middeleeuwse gotische bovenzaal op de verdieping met de indrukwekkende hanggewelven werd in 1895-1905 naar het ontwerp van stadsarchitect Louis Delacenserie (1832-1909) uitgebreid en gedecoreerd met muurschilderingen en glasramen in neogotische stijl. De muurschilderingen in deze prachtige zaal zijn van de Antwerpse schilders Albrecht en Juliaan De Vriendt, geassisteerd door de Bruggeling Emile Rommelaere. Ze stellen grote gebeurtenissen uit de geschiedenis van Brugge en Vlaanderen voor en verlenen de zaal een feestelijk en rijk symbolisch karakter. De muurschilderingen werden gereinigd en gerestaureerd in 2000-2001.

BURG 13

7 de Heilig-Bloedkapel

Open op zaterdag 7, zondag 8, woensdag 11, zaterdag 14 en zondag 15 september telkens van 14u tot 17u50

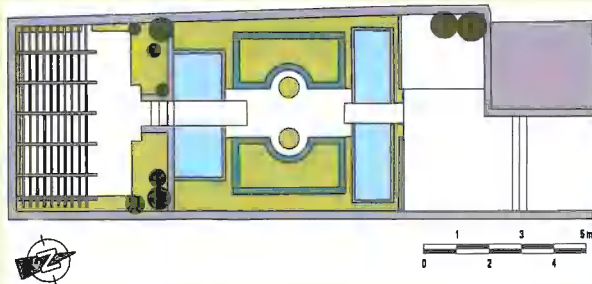
Gidsen zorgen voor begeleiding

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

De Heilig-Bloedkapel in de zuidoostelijke hoek van het Burgplein is een dubbelkapel. De benedekapel werd in het midden van de 12de eeuw gebouwd en is toegewijd aan de heilige Basilius. De 15de-eeuwse bovenkapel is bereikbaar via het trappenhuis, de zgn. 'steeghere'. De talrijke heraldische motieven op deze gevel verwijzen naar de geschiedenis van de kapel. Het interieur van de bovenkapel is adembenemend en de 19de- en 20ste-eeuwse muurschilderingen bijzonder rijk aan symboliek. In deze kapel bewaart en vereert men de relikwie van het Heilig Bloed en de muurdecoratie verwijst hiernaar. De pelikaan bijvoorbeeld staat symbool voor de offerdood en opstanding van Christus omdat hij volgens de legende uit liefde zijn jongen doodde en met zijn bloed weer tot leven wakte.

Deze kapel is samen met de bovenzaal van het Stadhuis de merkwaardigste realisatie van neogotische interieurdecoratie in Brugge. Het interieur van zowel beneden- als bovenkapel werd gerestaureerd in 2000-2001.

ELF-JULISTRAAT 48

8 het kleinste tuintje van Brugge

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Men moet via de gang naar de tuin

Lijn 3 (St-Pieters) - halte Niklaas Gombertstraat

Op de gronden van de voormalige bloemen- en plantenkwekerij Dumon werd in de jaren 1930 een nieuwe straat aangelegd. Het Brugse College van Burgemeester en Schepenen koos de naam Elf-Julistraat, als herinnering aan de beroemde Guldensporenslag van 11 juli 1302. De meeste huizen in die nieuwe straat werden tussen 1934 en 1939 gebouwd in een typische interbellum-architectuur. Elf-Julistraat 48 dateert uit 1935 en werd gebouwd naar het ontwerp van architect Boulangier. De rode bakstenen gevel is drie bouwlagen hoog en drie travéeën breed.

De tuin achter deze woning werd pas in 2000 aangelegd naar een ontwerp van Piet Blanckaert (°1955). Op een klein, smal perceel van nauwelijks 200m², afgesloten door tuinmuren, werd een sfeervolle en vooral rustige stadstuin gecreëerd. Het gebruik van waardevolle oude materialen voor verhardingen en bouwkundige elementen, een weldoordachte toepassing van hoogteverschillen en een ruimtelijke opdeling zorgen voor een aangename sfeer. Een niet-alledaags plantenassortiment van zowel heesters als vaste planten en klimplanten werd hier samengebracht. De tuin werd in 2001 bekroond met de prijs van 'De Vlaamse Tuinaannemer' in de categorie tuinen kleiner dan 250m².

EZELSTRAAT 33

9 de tuin van het voormalige huis Maertens

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De bezoekers worden slechts in kleine groepjes toegelaten

Lijn 3 (St-Pieters) - halte Poitevinstraat

De huidige brede gevel van de fraaie stadswoning dateert uit 1843 en werd in opdracht van Joannes Maertens, Procureur des Konings, en zijn vrouw Victoria de Diepenheede opgetrokken. Zij bewoonden het huis met hun vijf kinderen. Het pand bezit een oudere bouwkeren, wellicht daterend uit de 16de eeuw. Archiefdocumenten vermelden immers in 1583 de bouw van een nieuw huis op de plaats van drie kleinere woningen. De grote brede en ruime tuin, die zich uitstrekt tot aan de Raamstraat maakte er toen reeds deel van uit.

De tuinaanleg dateert uit 1990 en is het werk van André Van Wassenhove (°1934). In confrontatie met het huis bezorgt deze grote stadstuin van om en bij de 700m² de toeschouwer een zeer bijzondere ruimtelijke werking en dit mede dank zij de geterrasseerde aanleg van gazons en de bloeiende borders onder imposante bomen.

HOOGSTRAAT 28

10 de tuin en het theehuis van het huis Empire

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Enkel tuin en theehuis

Lijn 6 (Malehoek) - halte Coupure

Het monumentale classicistische herenhuis Hoogstraat 28 met het fraaie theehuis werd in 1822-1826 gebouwd in opdracht van het echtpaar Joseph van Zuylen van Nyevelt en Jeanne Arents de Beerteghem. De nieuwe woning kwam op de plaats van een brouwerij, 'De Duif', en het huis 'Het Patijntje', waarvan de kelders nog bewaard bleven.

De architect is niet bekend maar er wordt wel eens gedacht aan de bekende Jean-Brunon Rudd (1792-1870) of de toen reeds oudere Jean-François van Gierdegom (1760-1844) als mogelijke ontwerpers. Het fraaie pand met de zgn. keizerstrap werd in 1995 opengesteld voor het publiek.

Aan de Groenerei op het einde van de tuin bevindt zich het achthoekige paviljoen afgedekt met een leien koepeldak en bekroond met een smeedijzeren bol met windwijzer. Dit theehuis staat ongetwijfeld symbool voor de levensstijl van de gegoede burgers op dat ogenblik die maar al te graag genoten van een kopje thee met zicht op de reie.

De tuin, naar het ontwerp van Piet Blanckaert (°1955), is sober en sluit perfect aan op het paviljoen. De geometrische bloemenperken zijn op twee assen opgebouwd, afgezoomd met buxushaagjes en afgewerkt met een randbeplanting en enkele solitaire heesters.

HUGO VERRIESTSTR.

11 naast nr 19de voormalige tuin van hovenier Jan Van Iseghem

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 8 (Brugge Station-St-Jozef) - halte Gouden-Handstraat

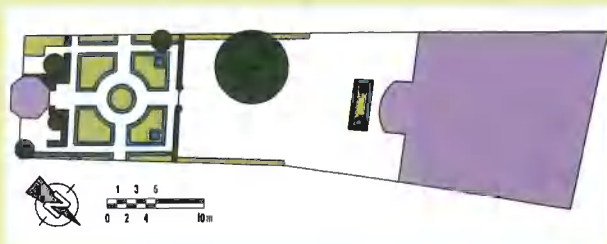
Bij deze pretenteloze maar zo sfeervolle tuin hoort een prachtig 16de-eeuws woonhuis, dat bestaat uit drie bouwvolumes (niet te bezoeken) en vermoedelijk als luthuis fungeerde van waaruit men kon genieten van het vele groen dat Brugge dicht bij de stadsomwalling sierde. Net als bij het nabijgelegen geboortehuis van Guido Gezelle, maakte dit perceel in de 15de eeuw deel uit van het domein van de familie Adomes. In de 16de eeuw vinden wij andere eigenaars in de archivalia terug, zoals François van de Woestijne die stierf in 1583 en in wiens Staat van Goed het eigendom omschreven wordt als *een huus ende destere in de Lange Rolleweg met land*. Vanaf 1728 wordt duidelijk gewag gemaakt van een 'hoveniershof', die door de veelal rijke eigenaars in pacht werd gegeven. In 1830 zijn het huis en de hof eigendom van hovenier Jan Van Iseghem, later van adellijke families die het opnieuw verhuurden en het huis gedeeltelijk lieten gebruiken als pakhuis. Het is zelfs korte tijd stadseigendom geweest en dit tot 1928. De huidige eigenaars wonen er sinds 1949.

In deze tuin die perfect aansluit bij het huis, lijkt de tijd te hebben stilgestaan. De bewoners dragen zelf bijzondere zorg voor de ruime tuin en dit vanuit de bekommernis om de authenticiteit van de plek te bewaren. Ze koesteren er oude tuinornamenten en pogen zoveel als mogelijk de oorspronkelijke rozenvariëteiten in stand te houden of opnieuw aan te planten.

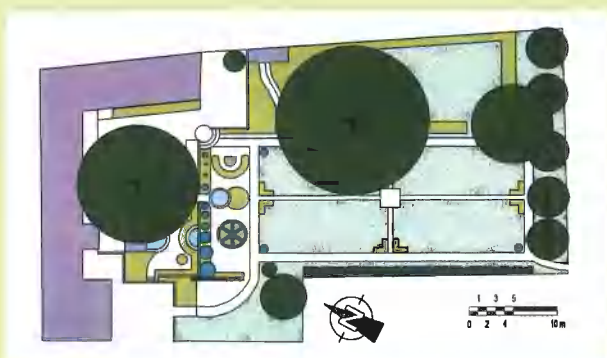

JAN VAN EYCKPLEIN 1

12 Tolhuis

Huis Empire

De voormalige tuin van Hovenier Jan Van Iseghem

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Lijn 4 (Koolkerke) - halte Jan Van Eyckplein

Vanaf ca. 1400 tot aan het eind van het Ancien Régime bevond zich hier de 'Grote Tol' van Brugge of het kantoor waar de invoerbelasting werd geheven en allicht betaald op de meeste producten die in Brugge werden aangevoerd. Het gewicht bepaalde het tolrecht. In de 18de en 19de eeuw deed het Tolhuis dienst als kantoor en woning voor de ontvanger van de douanerechten. Tussen 1884 en 1986 was hier de stadsbibliotheek ondergebracht en de benedenverdieping was tot in het begin van de jaren 1960 ingericht als brandweerkazerne. De Provincie West-Vlaanderen, de huidige eigenares, restaureerde dit prachtige gebouw met middeleeuwse kern, tussen 1996-2001 en bouwde hier een provinciaal infopunt, de provinciale bibliotheek en het cultuurarchief uit. Ook het Info-Point Europe vond er onderdak.

Het Tolhuis staat symbool voor onder meer de (internationale) economische geschiedenis van Brugge, evenals de nieuw geconstrueerde stadskraan (weliswaar in verkleinde versie) die tot 8 september op het Jan Van Eyckplein staat opgesteld naar aanleiding van de tentoonstelling 'HANZE@M€DICI. Brugge, wisselmarkt van Europese culturen'.

Het gebruik van natuursteen voor de hoofdgevel symboliseert bovendien het belang van het gebouw in de late Middeleeuwen.

KANAALEILAND

¹³ Kanaaleiland (aan de Katelijnepoort), een nieuwe stedelijke ruimte en de nieuwe toegangspoort tot Brugge

Bezoek aan de site is vrij maar het Kanaaleiland wordt onder begeleiding bezocht op de Grote OMD-wandelingen die geprogrammeerd zijn op zaterdag 7 september om 14u, zondag 8 september om 10u en 14u, woensdag 11 september om 14u, zaterdag 14 september om 14u en zondag 15 september om 10u en 14u. Deze wandeling start aan de kiosk van het Koningin Astridpark

Jaarlijks worden ruim 800.000 busreizende toeristen die Brugge aandoen op deze plek ontvangen. Tot vorig jaar bood deze omgeving geen al te gastvrije indruk!

De metamorfose van dit stuk 'wasteland' gebeurde in 2002 naar het ontwerp van het Belgisch-Nederlands architectenverband Lapere - West 8 - Popocini & Lootens - Gedas. Het Kanaaleiland is nu de plaats waar de tocht naar het centrum op een elegante en eigentijdse manier kan worden aangevat. De bustoeristen worden op een open 'vestibuleplein' ontvangen waar een wit sanitair gebouw, geconcipieerd als een fijn gedetailleerd doosje, is opgetrokken. Dit kleinood wordt gedeeltelijk door een grote luifel omvat, die de wachtende toerist moet beschermen tegen regen en wind. Een asymmetrische voetgangersbrug die de waardigheid van de historische stadswal respecteert, verbindt het Kanaaleiland met de stadsomwalling en het Minnewaterpark. Brug en luifel zijn opgetrokken uit slanke roodgeschilderde staalprofielen in een organische vormgeving. Het grillige bestratingspatroon van het vestibuleplein en de monochroom beplante vakken in de aangrenzende gazonpartijen zijn een knipoog naar de Brugse kant.

West 8

West 8 is de naam van het Rotterdamse bureau van landschapsarchitect Adriaan Geuze, dat een frisse bries door het traditioneel groene karakter van de Nederlandse landschapsarchitectuur heeft geblazen. Het bureau, opgericht in 1987, is uitgegroeid tot een internationaal team van architecten, stedenbouwkundigen en industrieel ontwerpers.

De basisfilosofie van West 8 is diep geworteld in een optimistische kijk op het eigentijdse landschap, waarin zowel de kwetsbaarheid als de euforie van de massacultuur tot expressie komen. Landschap, natuur en archeologie kleven samen en vormen een vitaal onderdeel van de stad. Arcadische landschappen bestaan naast de dynamische, veranderlijke, en uitdijende stad.

West 8 laat zich in het ontwerpproces van stedenbouwkundige plannen door eenvoud leiden. De grote schaal van het omringende landschap wordt tegenover het individuele domein van de stedeling geplaatst. De privé-ruimte wordt in het ontwerp streng van de openbare ruimte gescheiden om de ervaring van een tegenstelling te bewerkstelligen. Uit de ontwerpen voor openbare ruimten blijkt dat West 8 een fascinatie voor de leegte koestert.

Veel ontwerpen behelzen in eerste instantie vooral het opruimen van bestaand groen, ten gunste van ruimte, leegte en doorzicht. Van steen en verharding weet het bureau alles; meer dan planten en bomen vormen die vaak een belangrijk ingrediënt. Typierend is bijvoorbeeld het Schouwburgplein in Rotterdam waar het enige 'groene' aspect te vinden is in de afdrukken van boombladeren in de verhardingslaag. Maar of het nu om steen of om beplanting gaat, altijd is het credo véél, en veel van hetzelfde; geen kleurrijke uitgebalanceerde bloemenborders maar spelen met de wonderlijke schoonheid van één plant of boom of kleur.

De spaarzaam geplaatste objecten in openbare ruimten hebben de kwaliteit van totems en iconen. Ze geven de plek een identiteit en verlokken de stedeling.

Video met realisaties West 8 in het stadsarchief, Burg 11A.

KEERSSTRAAT 1

¹⁴ 't Keerske of de kapel voor de protestantse en anglicaanse eredienst

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 13u tot 16u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 17u en zondag 15 september van 13u tot 16u

De protestantse gemeenschap zorgt zelf voor begeleiding van de bezoekers

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

Deze kapel is toegankelijk via het voormalige ambachtshuis van de kaarsgieters dat bouw-historisch een interessant ensemble vormt. De oorspronkelijk 11de-eeuwse kapel werd in 1389 zwaar door brand geteisterd en gedeeltelijk heropgebouwd. Ook in 1723-1725 moest ze wegens de slechte bouw-fysische toestand gedeeltelijk worden herbouwd. De toen nog jonge, maar zeer talentvolle architect Hendrik Pulinx (1698-1781) klaarde op verfijnde manier de klus. De gotische westgevel bleef behouden, maar werd doorbroken door een hoog segmentboogvenster met natuurstenen omlijsting. De zaalkapel is opgetrokken in baksteen en afgewerkt met een driezijdig koor. De ruimte is overwelfd met graatgewelven, gescheiden door moerbogen en rustend op kraagstenen, versierd met een bladmotief. De kapel is nagenoeg onversierd.

Sinds 1984, en dit na een periode van twintig jaar leegstand of verkeerd gebruik, is de kapel opnieuw voorbehouden voor de eredienst. De Engelse Kerk en de Verenigde Protestantse Kerk hebben hier na de restauratie een passend onderdak gevonden. Het gebrek aan ornamentiek en de soberheid van de kapel zijn typisch voor de protestantse eredienst. Kenmerkende symbolen zullen tijdens het bezoek verduidelijkt worden.

KONINGIN ASTRIDPARK & KIOSK

15

Bezoek is vrij maar het park wordt wel begeleid bezocht op de Grote OMD-wandelingen die geprogrammeerd zijn op zaterdag 7 september om 14u, zondag 8 september om 10u en 14u, woensdag 11 september om 14u, zaterdag 14 september om 14u en zondag 15 september om 10u en 14u. Deze wandeling start aan de kiosk

Lijn 16 (St-Kruis) - halte Vismarkt

Doordat deze open ruimte eeuwenlang in gebruik was als kloostertuin voor de minderbroeders heeft deze site de normale stadsontwikkeling overleefd. Pas na de opheffing en sloop van het klooster na 1796 kwam de tuin in particulier bezit. Na jarenlange discussie over de toekomst van de tuin besliste het stadsbestuur pas in 1850 om het drie hectare grote terrein aan te kopen voor 50.000 frank. Een deel van de tuin zou dienen voor de uitbreiding van de stadsgevangenis, een deel voor de bouw van de nieuwe Magdalenakerk en een deel voor een park of de zogenaamde publieke wandeling. De Leuvense landschapsarchitect Egidius Rosseels (1800-1877) kreeg opdracht om een parkontwerp op te maken (zie tentoonstelling in het Stadsarchief). Rosseels liet zich daarbij sterk leiden door de 18de-eeuwse Engelse landschapstijl, die toen als het gesublimeerde voorbeeld gold op het continent. In Brugge waren toen ook heel wat Engelse bewoners die dit zeker naar waarde zouden schatten.

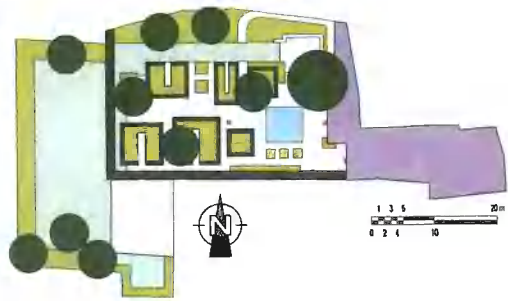
Om in dit nieuwe park de landschapsillusie op te roepen, gebruikte hij hoogteverschillen, grasperken met boomgroepen en een centrale vijver, als romantisch spiegelvlak. Een dichte randbeplanting langs de straatzijden moest de ligging in het stadscentrum doen vergeten. De grillige vormen van de paden zonder rechte lijnen geven de wandelaar telkens een andere blik op deze pittoreske tuin.

In april 1858 bestelde het stadsbestuur een vaste kiosk aan het 'Atelier de Sculpture L. Le Soinne en J. Witmeur' in Jupille bij Luik. De gekozen gietijzeren kiosk is een kopie van deze in Verviers. Hij oogt zeer eclectisch en de huidige kleurstelling gaat niet terug op het origineel ontwerp dat brons- en zilverkleurig zou geweest zijn.

De Stedelijke Groendienst, die sinds anderhalve eeuw instaat voor het beheer van het park, voerde in het voorjaar 2002 een zachte opknapbeurt uit: de asfaltverharding van de paden werd vervangen door een meer passende dolomietverharding, en een groep kwijsende kastanjes werd gerooid en vervangen door acht soorten jonge bomen in een groep.

LANGEREI 66

16 de ruimtelijke tuin

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u en op woensdag 11 september van 14u tot 18u

**Lijn 799 (Brugge Oostkerke)
halte J&M Sabbestraat**

Op de plaats van de huidige woning met praktijk naar het ontwerp van architect Arthur De Geyter (°1918) stonden tot in 1977 twee totaal verwaarloosde 19de-eeuwse huizen. Vooral de rechterwoning bezat enige allure en had ooit zeer fraaie interieurs met marmeren schouwen. Dergelijke verkrotting was in het begin van de jaren 1970 in Brugge niet zo zeldzaam. Pas na 1975 werden grootscheepse restauratiecampagnes opgezet.

Achter deze huizen op het ruime terrein bevond zich het marmerbedrijf van Campers.

Nu wordt de bezoeker verrast door een tuin van ruim 2000m² die zich toch midden in de gesloten bebouwing van de oude stadskern bevindt. De structuur van de tuin is het werk van Paul Deroose (°1945) en de beplanting werd voorgesteld door André Van Wassenhove (°1934). Dank zij een perfecte ruimtelijke compositie en een afgewogen inplanting van waardevolle solitaire heesters en bomen is hier een tuin met een tijdloos karakter en een wonderlijke rust ontstaan. De waterpartij is bijzonder attractief.

Aanvankelijk werd het park genoemd naar de vroegere eigenaars nl. de 'Hof der Recoletten' of de 'franciscanertuin'. Omstreeks 1855 sprak men van 'Botaniek Hof' of gewoon 'den publieken hof' of 't Park. Soms duikt de naam warande op. In 1906 werd de officiële benaming 'Jardin Botanique'. Na de dood van Koningin Astrid in 1935 werd beslist, als blijvend aandenken, het park haar naam te geven. Beeldhouwer Alfons De Wispelaere maakte het bronzen borstbeeld dat in het park werd geplaatst.

In het kader van Octopus, een project voor hedendaagse beeldende kunst in het kader van Brugge 2002 Culturele hoofdstad van Europa, plantten Honoré d'O en Koen Deschuyter in het Astridpark, langs de Gentpoortvest en in het Minnewaterpark meer dan 7000m² zonnebloemen. Zonnebloemen zouden symbool zijn van valse rijkdom, maar ook van vriendschap en vuur.

Egidius Rosseels (1800-1877)

De ontwerper van het eerste stadspark en van de Gentpoortvest

Zodra de stad eigenaar was van het terrein van het vroegere recolettenklooster boden zich een aantal kandidaat-ontwerpers aan, die zich door aanbevelingsbrieven van rijke burgers en edellieden lieten steunen. Het stadsbestuur was echter behoedzaam en belastte eerst stadsarchitect Jean-Brunon Rudd met de leiding van een aantal voorbereidende nivelleringswerken. Snel werd gesuggereerd om de Leuvense tuinarchitect Egidius Rosseels te contacteren, die toen in Brugge geen onbekende was. In 1834 had hij immers de tuin van rijke Brugse bankier Felix Dujardin aan de Garenmarkt 8 aangelegd (nu nog gedeeltelijk bewaard in de residentie ten Eeckhoute) en het resultaat was enorm in de smaak gevallen. Met zijn ontwerp voor de 'Hof der Recoletten' verwierf hij definitief het vertrouwen van het stadsbestuur, dat hem ook de ontwerpopdracht voor de Gentpoortvest toevertrouwde. Als tuinarchitect bouwde Rosseels een bijzondere succesrijke carrière op, niet alleen in eigen land, maar ook in Frankrijk en Duitsland. Enkele honderden parken in Engelse landschapsstijl dragen zijn signatuur.

Het is opvallend dat Rosseels de bomen die hij op zijn plannen aanduidt, nooit in bovenzicht afbeeldt. Deze vreemde techniek laat hem echter toe weer te geven welke soort bomen hij op de diverse plaatsen integreert. Op deze manier kan hij, zonder de namen van de planten weer te geven, coniferen en loofbomen onderscheiden. Bovendien duidt hij het silhouet van de bomen aan. Volledige naar de smaak van de 19de eeuw maakt hij afwisselend gebruik van coniferen en loofbomen, die hij ofwel

NIEUWE GENTWEG 8-32

17 Godshuizen De Muelenaere & Sint-Jozef

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

De Erfgoedcel Brugge en de OMD: tuinen en hoven met een video in de kapel en een boeiende en leuke brochure

Lijn 1 (Ver-Assebroek) - halte Garenmarkt

Reeds twintig jaar vormen deze beide godshuiscomplexen één geheel. Het 17de-eeuwse godshuis De Muelenaere is één van de aantrekkelijke sites in de binnenstad. Vierentwintig huisjes konden dank zij een stichting van Joanna De Muelenaere worden gebouwd. De *vierentwintigen*, zoals dit beluik wel eens wordt genoemd, zijn aan weerszijden van de fraaie, romantische godshuistuin gelegen. Aan de westzijde situeert zich de kapel en aan de oostzijde werd de eertijds hoge muur van dit gesloten beluik, die de scheiding vormde met het godshuis Sint-Jozef, verlaagd en doorbroken.

Net als bij de huisjes is de kapel afgewerkt met een tuitgeveltje met vlechtingen. De ruimte is afgedekt met een zadeldak en boven de ingang zit een opening, een zgn. oculus, die fungeert als klokkengat. De kapel is twee traveeën diep, overkluisd met bepleisterde graatgewelven en van elkaar gescheiden door een moerboog. De ruimte wordt verlicht door segmentboogvensters met een glas-in-lood-opvulling. De vloer in Balegemse tegels is nog origineel. In de 17de eeuw -en ook nog heel wat later- moesten de

bewoonsters dagelijks voor het zielenheil van de stichteres en de voogden bidden. Het luiden van het klokje en het ontsteken van een kaars waren steevast het signaal voor een nieuwe bidstonde voor de vierentwintig vrouwen.

Het godshuis Sint-Jozef werd na 1627 gesticht door Joos Reyphins, de stiefzoon van Joanna de Meulenaere. Een bestaand beluik zou toen ingericht zijn voor tien bewoners, mannen ditmaal en ongehuwd of weduwnaar; of zoals een archivalisch document het zo mooi formuleert: *een belokene platse met thien woonstedeckens ofte cleijne huijsekens benevens eene bidplatse ofte capelle*. Symboliek is nooit ver af.

De huisjes zijn ingericht in een langsvleugel, waarvan een gedeelte twee bouwlagen hoog is. De kapel bevindt zich in het tweelaags gebouw en staat in het teken van de verering van Sint-Jozef. Beide godshuizen werden in 1981-1982 gerestaureerd en bieden woongelegheden aan dertien personen.

De nu gemeenschappelijke tuin van beide godshuiscomplexen is in 2001 aangelegd naar het ontwerp van tuinarchitect Karel De Smet (*1953) in opdracht van het OCMW. De oorspronkelijke structuren van de binnentuin werden daarbij erg nauwgezet gerespecteerd; de indeling werd iets strakker door het gebruik van hagen die nu de plantvakken omzomen. De kleurrijke invulling en losse ordening van de planten passen vrij goed bij de aard van de bebouwing, maar getuigen van de gewijzigde levensstijl en comfort van de huidige bewoners. Oorspronkelijk lagen binnen de paden enkel grasveldjes die als bleekweiden voor het wasgoed gebruikt werden. Later kreeg elke bewoner een perceeltje dat naar eigen believen kon bewerkt en ingevuld worden. Meestal werd gekozen voor groenten. Een enkele keer voor bloemen, die dan vooral dienden om de kapel te versieren.

OUDE BURG 21

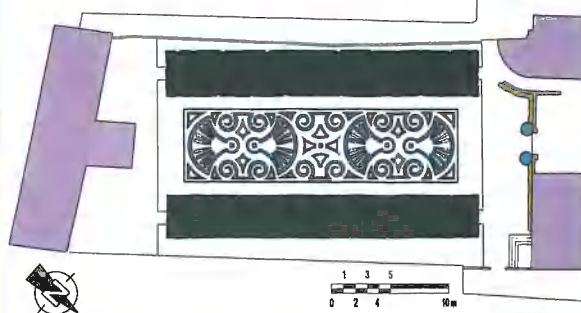
18 tuin en orangerie van het voormalige huis de Halleux (nu CM)

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Alle lijnen naar het Centrum - halte Markt

In de tuin, aan de orangerie is de tentoonstelling 'Bloempotten of archeologische vondsten in confrontatie met hedendaags kunst-ambacht' te ontdekken. De Dienst Stadsarcheologie presenteert een reeks bloempotten uit de 15de- 16de eeuw die tijdens archeologisch onderzoek werden teruggevonden. Deze worden geconfronteerd met de hedendaagse ambachtelijke potten van het AtelierVierkant uit Assebroek-Brugge.

Middeleeuwse gebruiksvoorwerpen die met eten en drinken uitstaans hebben, maken in archeologische contexten het leeuwen-deel uit. De horticulatuur is echter veel minder vertegenwoordigd. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen tuinvazen, met een meer complex uiterlijk en bloempotten, waarvan de vorm doorleeft tot onze recente exemplaren. Afbeeldingen op schilderijen kunnen aanvullende gegevens verschaffen over het gebruik van bloempotten en tuinvaatwerk (B.H.).

Op het einde van de tuin, aan de Dijver, staat een prachtig 18de-eeuws tuinhuis, bekend onder de naam orangerie alhoewel hier nooit sinaasappelbomen werden gekweekt of bewaard. De rijke geveldecoratie alludeert naar de tuinkunst en het interieur vertoont alle kenmerken van de Lodewijk XVde- en Lodewijk XVIde-stijl. Dit zeer grote tuinhuis staat zonder twijfel symbool voor de levensstijl van de gegoede 18de-eeuwse Bruggeling. De geschiedenis van de site is buitengewoon rijk en boeiend en werd uitvoerig beschreven in de OMD-brochure van 1995.

De tuin werd na de restauratie van het huis en het tuinhuis in 1995 nieuw aangelegd naar het ontwerp van Paul Derouze (°1945). Slechts één waardevolle esdoorn van de vroegere landschapelijke tuin, die de beperkte ruimte ontgroeid was, kon behouden blijven. Nu werd een formele tuin gecreëerd naar 18de-eeuws model en meer in overeenstemming met de architectuur van de orangerie. Twee gesnoeide loofgangen in haagbeuk onderlijnen het perspectivistisch zicht op de orangerie en schermen de aanpalende minder interessante gebouwen af van de grote centrale broderie in buxus met schelpmotieven. De niet gedecoreerde gevelvlakken van het tuinhuis zijn begroeid met klimhortensia. Op de binnenkoer werd de authentieke kasseibestrating in onregelmatig verband angstvallig bewaard.

In de orangerie zelf krijg je een beeld van het waardevolle stads-landschap van de Dijver. De Stedelijke Groendienst voerde daar in 1997 een delicate ingreep uit: de bijna tweehonderd jaar oude, schilderachtige maar kwijnende linden werden gerooid en vervangen door tweeënveertig jonge winterlinden.

ROLWEG 64

 geboortehuis en tuin van Guido Gezelle

Open zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Lijn 16 (St-Kruis) - halte Kruispoort

In het Guido Gezellemuseum is een kleine tentoonstelling opgesteld op initiatief van de Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf en refererend naar de vroegere activiteit op deze plaats:

Tuinieren op industriële schaal: hofbouw in de 19de en 20ste eeuw.

Net zoals Hugo Verrieststraat naast nr. 19 maakte dit perceel in de 15de eeuw deel uit van het domein van de familie Adornes. Pieter en Jan Adornes waren de stichters van de Jeruzalemkapel. Het perceel werd tot in 1573 gebruikt door de Sint-Sebastiaansgilde, waarvan de leden van de familie Adornes deel uitmaakten. Reeds in de 16de eeuw is er in de documenten sprake van een ommuurd hoveniersland met huizen. Het bleef voor meer dan 350 jaar particulier bezit, maar de eigenaars hebben er nooit zelf gewoond. Dit mooie stuk land was duidelijk een goede belegging. Op 14 januari 1815 werd Theodore Vande Walle eigenaar van dit hoveniersland. Hij was koopman in wijnen en getrouwd met Isabelle van Zuylen van Nyevelt. Het huis en de oude hovenierswoning met de uitgestrekte tuin werden door de familie als zomerverblijf gebruikt en kregen als huisnaam 'de Hermitage'. In 1829 werd Pieter-Jan Gezelle aangesteld als conciërge, hovenier en boomkweker en kon hij een gedeelte van de woning betrekken. Theodore Vande Walle was lid van een West-Vlaamse hofbouwvereniging en experimenteerde ook zelf met het kweken van bomen en planten. Een deel van de toen nog veel grotere tuin mocht de familie Gezelle bebouwen, o.m. als boomkwekerij. Op 1 mei 1830 werd Guido Gezelle er als eerste van negen kinderen geboren.

Het huis heeft tot vandaag zijn landelijk karakter bewaard. Het eenlaagshuis dateert hoogstwaarschijnlijk uit het eind van de 16de of het begin van de 17de eeuw. Nu is het gebouw ingericht als museum voor de Vlaamse dichter. De huidige museale inrichting dateert uit 1999.

Vanaf 1925 plantte de Stedelijke Groendienst hier een grote verscheidenheid van boomsoorten die een aanvulling vormde op de bomen van de oorspronkelijke boomgaard.

Het is een ideale plaats om Gezelle te herontdekken.

Op zaterdag 7 september om 17u wordt in de tuin van Gezelle het nieuwe boek van Paul Geerts gepresenteerd:

'Een boom is meer dan er staat',

of de honderd mooiste boomgedichten (Uitgeverij Lannoo).

STALIJZERSTRAAT/ SCHAARSTRAAT

20 Heilige-Magdalenerkerk

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 17u30, zondag 8 september van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 15u tot 17u30 en op zondag 15 september van 14u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Lijn 11 (St-Kruis) - halte Magdalenerkerk

Het thema van de Open Monumentendagen in Brugge wordt in beeld gebracht met videokunst van Robbie Delaere.

De Stad Brugge kocht in 1850 de voormalige tuin van het klooster van de minderbroeders op en vormde een gedeelte om tot publiek park: het huidige Koningin Astridpark. Op de zuidoostelijke hoek werd een nieuwe kerk gebouwd: de Heilige-Magdalenerkerk. De opdracht werd toevertrouwd aan de provinciaal architect Pierre Buyck (1805-1877). De originele bouwplannen werden na interessante polemieken en debatten aangepast aan de visie van de Engelse katholieke architect Thomas Harper King (1822-1892), die zich net in Brugge was komen vestigen. De Magdalenerkerk is daardoor één van de vroegste neogotische kerken op het vasteland waarin de Engelse opvattingen over de nieuwe stijl afleesbaar zijn.

Deze kerk kreeg in 2002 een extra betekenis. In het kerkgebouw werd een nieuwe ruimte gecreëerd, die als naam het symboolvlak kreeg. De kerk werd op een originele manier toegankelijker gemaakt. Het project YOT, waar u tijdens het bezoek kunt mee kennismaken, is een experiment met kunst en spiritualiteit in het kader van Brugge2002 Culturele hoofdstad van Europa. De vzw Christenen in Brugge2002 wou de uitdaging aangaan om een bepaalde kerk zo in te richten dat zij een plaats wordt voor alle mensen die op zoek zijn naar zingeving in het leven. Een team kunstenaars zorgde voor een verfrissende, nieuwe artistieke invulling. De kerk wordt in de heel nabije toekomst gerestaureerd.

STEENSTRAAT

21 Sint-Salvatorskathedraal

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 15u45, zondag 8 september van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 17u45, zaterdag 14 september van 14u tot 15u45 en op zondag 15 september van 14u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Alle lijnen naar het Centrum - halte Sint-Salvator

De Sint-Salvatorskathedraal is een driebeukige kruiskerk met een polygonaal koor, een kooromgang en vijf kranskapellen en dateert uit de late Middeleeuwen. De bouw van de toren lijkt in de 12de eeuw gestart te zijn. Maar zoals een nieuwe bezoekersfolder voor de kerk duidelijk stelt: 'een kerkgebouw leeft, zoals een oud familie-huis, en elke generatie laat sporen na'. Het (her)ontdekken van die sporen met hun vaak zeer rijke symbolische betekenis loont meer dan de moeite. Het zeer waardevolle kerkmeubilair, de kunstwerken, het orgel en de glasramen vertellen het verhaal van deze eeuwenoude kerk, die pas in de 19de eeuw kathedraal van Brugge werd. Enkele recente toevoegingen in de kerkruimte zijn verrassend waardevol. De weekkapel werd gedeeltelijk afgesloten en deze afsluiting wordt geaccentueerd door stalen beeldjes van de vier evangelisten, gemaakt door Liévin d'Ydewalle, en met vernieuwde iconografie.

Het museum van de kathedraal, dat naar aanleiding van de restauratie jarenlang was gesloten, zal bij aanvang van de Brugse Monumentendagen 2002 heropend worden. Een aanrader.

STERSTRAAT

22 het tuinhuis Vander Vliert

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Lijn 799 (Oostkerke) - halte Gouden-Handstraat

Op het einde van de ommuurde tuin van een woning in de Gouden-Handstraat bevindt zich een laat-18de-eeuws tuinhuis, gebouwd in opdracht van Andries Vander Vliert. De grote stadstuin met een uniek zicht op de Sint-Gilliskerk is uitsluitend bereikbaar via een poortje in de Sterstraat. Het tuinhuis staat ook hier symbool voor de levensstijl van de 'gegoede Bruggeling' in de 18de eeuw, maar dit wel op een meer bescheiden en sobere manier dan in Oude Burg 21. Typisch voor de classicistische architectuur is dat de beschilderde voorgevel van het paviljoentje tot en met de kroonlijst kan ingeschreven worden in een vierkant van 20 op 20 voet (of 5,50 op 5,50m) of perfecte verhoudingen. Het tuinhuis is op een gewelfsteentje in de kelder gedateerd 1789.

Het oorspronkelijke grote perceel, nu opgesplitst in verschillende eigendommen, kreeg in het begin van de 17de eeuw vorm dank zij een aankooppolitiek van Pieter Van Altere. Op dat ogenblik stonden er drie huisjes aan de kant van de Sterstraat, die vóór 1733 gesloopt werden.

In 1770 werd het volledige eigendom gekocht door Andries Vander Vliert. De familie Vander Vliert was afkomstig uit de Noordelijke Nederlanden maar verbleef reeds een paar generaties in Brugge. Vader Anthone was griffier. Het grote eigendom met het tuinhuis kwam via erfenis in handen van de familie De Blauwe. De zus van Andries Joanna Vander Vliert was getrouwd met raadspensionaris Peter Paulus De Blauwe. In de loop van de 19de eeuw bleef dit eigendom in bezit van de familie. Volgens de Bevolkingsregisters was het tuinhuis soms verhuurd en zelfs aan families met een groot gezin.

SINT-ANNAREI 12

23 de tuin van het huis van Jules Busschop

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u en zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 8 (St-Jozef) - halte Gouden-Handstraat

Gidsen zorgen voor begeleiding

De grote tuin ligt verborgen achter een complex woonhuis dat uit meerdere bouwvleugels bestaat. De oudste bouwphase klimt op tot de 16de eeuw. De gevels aan de kant van de reie werd historiserend hersteld in 1897. Via de koetspoort kan de tuin bereikt worden en van daaruit krijgt de bezoeker een zicht op de bebouwde omgeving en ook vooral op de bakstenen achtergevels van het huis, afgewerkt met tuitgevels en met een langsgewel met middentraptop. Ook hier is de ingreep uit 1897 herkenbaar. De aanwezigheid van zo'n omvangrijke tuin in het midden van het stadscentrum is de grootste verrassing voor de bezoeker. De oorspronkelijke tuin was bovendien zelfs heel wat groter.

Op 25 oktober 1578 schonk de rijke Nicolaas Boullangier, heer van Ayshove, bij testament dit 'groot en gerieflijk huis' aan de Berg van Charitate om als zetel voor deze nieuwe instelling te dienen. Zijn weduwe mocht er echter haar leven lang blijven wonen en zo fungeerde het pas vanaf 1592 effectief als stedelijke leenbank en dit tot 1628. Toen werd een gebouw aan de Langerei 7-11 in gebruik genomen. De Berg van Charitate verkocht dit eigendom aan privé-personen nadat het opgesplitst was in meerdere delen. Sint-Annarei 12 bleef tijdens het Ancien Régime bekend als de voormalige Berg van Charitate en omschreven als een groot huis met een groot erf. Een anekdote ten tijde van weduwe Boullangier bewijst dat in 1585 in de tuin fruitbomen stonden: de jonge soldaat Dirk Mahieu bekende toen samen met de grafdelver van Sint-Anna pruimen gestolen te hebben in de ommuurde 'hof van Boulengier' (RAB, 620, Examinatieboek, fol.120v). Zij waren dus wel degelijk over de muur geklommen!

In de 19de eeuw had het huis een 'beroemde' bewoner: de in Parijs geboren Jules Busschop (1810-1896) die in zijn tijd een niet onsuccesvolle toondichter was en bijvoorbeeld in 1846 een gelegenhedscantate voor de inhuldiging van het standbeeld van Simon Stevin componeerde.

SINT-CLARASTRAAT 41

24 de tuin van de voormalige brouwerij Sint-Clara

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt de bezoekers

Lijn 3 (St-Pieters) - halte Brugge Normaalschool

In dit 19de-eeuws huis waren oorspronkelijk de burelen van de 'Brouwerij Sint-Clara' gevestigd. Links ervan was het woonhuis van de brouwer en rechts ervan was een herberg (een configuratie die reeds vanaf de Middeleeuwen dateert en tot op heden bewaard is).

De gevelarchitectuur van de huizen Sint-Clarastraat 39-43 sluit nauw bij elkaar aan en de huizen 39 en 41 zijn mogelijk kort na 1858 gebouwd. Het Makelaarsheester is ouder maar de voorgevel kreeg toen een pleisterlaag. Eigenaars in 1858 waren de stokers Joseph Geerebaert en Philippus Steyaert-Boels. Vanaf 1867 zijn de drie eigendommen in handen van de brouwersfamilie Edouard Bossier. Dan is in de archivalische documenten duidelijk sprake van een huis, stokerij en stoombrouwerij en dit tot in 1920. Nadien kwam het eigendom in het bezit van een 'Samenwerkende Maatschappij Frigoria' die er een zogenaamd koudmakend magazijn met motor in onderbracht.

Sint-Clarastraat 41 is nu een woonhuis van twee bouwlagen hoog en twee traveeën breed. Bemerk de sierlijke pleisterdetails rond deur en vensters. Via het huis is de tuin te bereiken. Vanuit deze tuin krijgt de bezoeker een prachtig uitzicht op de neogotische gevels van de Rijksnormaalschool. Nadat de opgroeiende kinderen eerst als balgoochelaars en tentenbouwers de tuin opeisten en naar hun zin mochten gebruiken, tekende eigenaar-tuinarchitect Jan Swimberghe (°1954) na lang puzzelen vier in elkaar overgaande, kleine formele ruimten uit op een oppervlakte van amper 225m², die vooral vanuit de ca. 1,50m hoger gelegen woonruimte beleefd worden. In deze kleine tuin in het centrum van de stad, omzoomd door hagen en verweven in een net van omliggende stadstuinen met veel heesters en bomen, observeerde de eigenaar, een fervent vogelspotter, meer dan dertig vogelsoorten.

SINT-CLARASTRAAT TUSSEN 67 & 69

25 de tuin van het dominicanessenklooster

Open op zaterdag 7, zondag 8, woensdag 11, zaterdag 14 en zondag 15 september tussen 14u en 18u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Lijn 3 (St-Pieters) - halte Normaalschool

In 1861 kochten de zusters dominicanessen 'Het Walleken', een grote tuin met een omwald gebouw dicht aan de Vlamingdam en bouwden er vanaf 1865 een nieuw slotklooster, dat de naam Engelandale kreeg. Dit klooster was in een vrij sobere maar vooral weinig karaktervolle stijl opgetrokken. Het 19de-eeuwse Engelandale werd dan ook, op uitzondering van de kapel, in 1992-1994 gesloopt en vervangen door nieuwe bakstenen kloostergebouwen gerealiseerd naar het ontwerp van de Brugse architect Gino Debruyne. De grote tuin bij Engelandale is een verademing en een ontdekking, en speelt daarenboven een belangrijke rol in het nieuwe architecturale verhaal. De zusters zelf genieten volop van dit stuk waardevol groen ergoed vanuit de woonruimtes. Twee nieuwe tuinpaviljoenen, het ene wordt als serre en het andere als tuinhuis gebruikt, vragen onmiddellijk de aandacht van de bezoeker. Het nieuwe klooster fungeert ook als rust- en verzorgingstehuis voor de oudere medezusters van de orde. Voor hen is de tuin een welkome oase. Er zijn ook nog twee kleinere binnentuinen.

In de grote tuin zijn enkele sculpturale elementen aanwezig, afkomstig van de 19de-eeuwse kloostergebouwen, met de afbeelding van de H.-Dominicus. In de naam Dominicus schuilt reeds heel wat symboliek. Meestal wordt Dominicus afgebeeld in het habijt van zijn orde, met een lelie en een boek als attributen. Hij kan ook een ster voor de borst of boven het hoofd dragen en aan zijn voeten zit stevast een hond, die een fakkel in de muil draagt.

STIJN STREUVELSSTRAAT 3-31

Godshuiscomplex Zorghe, Paruite & De Schippers

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, op zondag 8 september van 10u tot 18u, op woensdag 11 september van 14u tot 18u, op zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 18u

Lijn 16 (St-Kruis) - halte Kruispoort

In 1994 werd dit fraaie 20ste-eeuwse godshuiscomplex gerestaureerd. De woningen zijn in 1924 op braakliggende grond gebouwd, mogelijk naar het ontwerp van A. Van Belle, tekenaar bij het toenmalige Bestuur der Burgerlijke Godshuizen. Het is bekend dat het ontwerp in goede banen werd geleid door Jos Viérin, Louis Reckelbus en Michiel D'hont. Dit complex groepeerde drie oude stichtingen die op hun oorspronkelijke plaats moesten verdwijnen. De werken werden uitgevoerd door de Brugse aannemers Louis Verhelle en Flori De Wispelaere en bekostigd door de familie De Meulemeester van de brouwerij 'Aigle-Belgica', die aan de basis lag van de sloop van de oorspronkelijke stichtingen.

In tegenstelling tot veel andere godshuizen is hier naar de straat toe gezocht naar openheid. In plaats van volle muren werden boven lage muren houten afscheidingen aangebracht die toelaten een blik te werpen op de steeg die naar twee complexen leidt en op het derde dat rechtstreeks bereikbaar is van de straat. De eenlaagshuisjes zijn in een traditionele stijl opgetrokken met zadeldaken, dakkapellen en zijn hier en daar verfraaid met omlijstingen rond de deuren. De houten ramen en deuren zijn met veel smaak uitgevoerd en verlenen het typische karaktervolle aspect eigen aan dat soort woonentiteiten. Met de laatste restauratie werd het aantal woningen van vierentwintig teruggebracht op vijftien.

Aansluitend op de restauratie van de woningen werden ook de tuinen heraangelegd. De fruitbomen van de boomgaard, die het complex van de ongehuvde vrouwen scheidde van dat van de weduwen, zijn op één na alle afgestorven en verdwenen. De waardevolle buxusplanten konden gelukkig bewaard blijven en werden in de nieuwe aanleg geïntegreerd. Vooral de exemplaren in de tuin palend aan de Stijn Streuvelsstraat vallen op.

DE VESTINGEN

Gentpoortvest

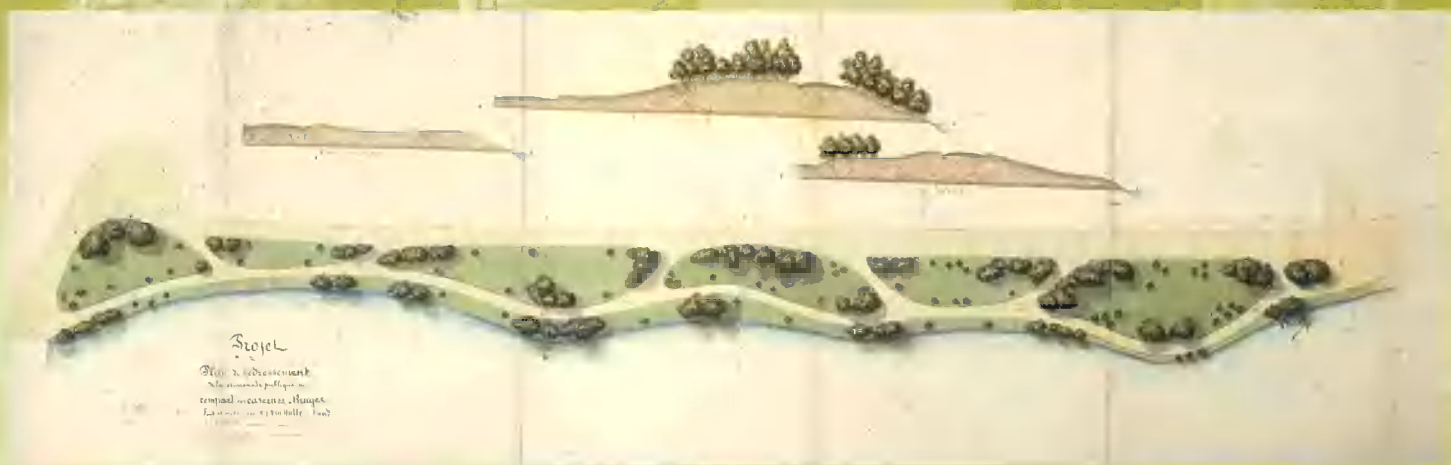
De vestingen kunnen vrij worden bezocht maar ook onder begeleiding op de Grote OMD-wandelingen die geprogrammeerd zijn op zaterdag 7 om 14u, zondag 8 om 10u en 14u, woensdag 11 om 14u, zaterdag 14 om 14u en zondag 15 september om 10u en 14u. Deze wandeling start aan de kiosk van het Koningin Astridpark

De vestingen maken integraal deel uit van het waardevol erfgoed van de stad. Dit oorspronkelijke verdedigingsbolwerk rond de stad is sinds de 19de eeuw de geliefde promenade van de Bruggelingen. De omtrek van de totale omwalling bedraagt 6,680 kilometer, en sinds het voorjaar 2002 kan de wandelaar, dank zij de nieuwe brug van de Zwitserse ingenieur Jürg Conzett, zijn tocht rond Brugge afmaken.

Een wandeling op de vestinggordel roept het hele verhaal van de Brugse geschiedenis op. Elk fragment van de vesting bevat puzzelstukken of symbolen uit het bewogen verleden van de stad: wallen en grachten, stadspoorten, molens en moten, resten van bastions, stukken vestingmuur en andere merkwaardige bouwwerken. Wat in andere steden vaak verdwenen is of als geïsoleerd curiosum de tijden heeft overleefd, is te Brugge in een vrij gave samenhang blijven voortbestaan. Dit betekent niet dat de stadsomwalling in de loop der eeuwen niet grondig van gedaante veranderd is. Zowel de oorspronkelijke verdedigingsstructuur als de latere groene ring evolueerden met hun tijd mee.

Vandaag zijn de vesten, dank zij het samenspel van water, glooiende gazons, slingerende wandelpaden, dichte beplantingsmassieven en volwaardig uitgegroeide bomen, een zeer attractief gebied. Openheid en geborgenheid, prachtige stadsgezichten en idyllische plaatsen wisselen elkaar af in een rijk historisch kader. Het huidige uitzicht is voor een groot deel de vrucht van de parkaanleg die er in de tweede helft van de 19de eeuw werd uitgevoerd.

In 1853 werd de Leuvense landschapsarchitect E. Rosseels, die het jaar voordien zijn sporen had verdiend met de aanleg van het Astridpark, belast met het ontwerp om de Gentpoortvest in een 'wandeling' om te vormen. Het duurde tot in 1879 vooraleer het volgend stuk vesting (de Boeverievest) aan de beurt kwam. Dat project werd in handen gegeven van de landschapsarchitect Hubert Van Hulle. Hij maakte dankbaar gebruik van het goed bewaarde reliëf van dit deel van de vestingen om er zijn geprefereerde Engelse landschapstijl toe te passen. De Boeverievest is nu één der mooiste vestingdelen geworden, met imposante honderdjarige bomen. Met deze realisatie was Van Hulle succes in Brugge verzekerd. In de volgende jaren kreeg hij de opdracht de Kazernevest (1882), de Begijnvest (1882) en het deel van de Smedenvest, naar de Smedenpoort toe (1893), als wandeling aan te leggen. Het stuk van de Smedenvest naar de Ezelpoort toe was in 1885 reeds tot boulevard omgevormd.

Projekt
 Platz d. Dreiecksmark
 Als städtische Parkanlage in
 zentraler Lage am Haupt-
 bahnhof in der Stadt

VLAMINGSTRAAT 29

23 Stadsschouwburg

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

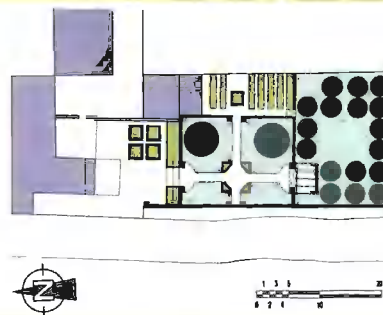
Gidsen zorgen voor begeleiding

Alle lijnen naar het Centrum - halte Biekorf

In 1865 werd een middeleeuws huizenblok gesloopt om plaats te maken voor een prestigieuze stadsschouwburg. De Brusselse architect Gustave Saintenoy (1832-1892) ontwierp een gebouw met sobere neoklassieke buitengevels maar met een zeer rijk eclectisch interieur. Typisch voor de 19de eeuw is de keuze voor een hoefijzervormige toneelzaal. Plafonds, loges en balkons zijn rijkelijk versierd door de Brusselse schilder C. Braeckman. Het foyer werd in een second-empirestijl opgevat. De werken begonnen in 1867. Hoofdaannemer was Henry Keller uit Antwerpen, vanaf 1868 bijgestaan door de Brugse aannemer Charles Verschelde die vooral voor de binnenafwerking zorgde. De plafondschildering met interessante symbolische verwijzingen naar de kunsten (bijvoorbeeld naar de architectuur) is wellicht van Braeckman zelf, alhoewel hij zich liet bijstaan door plaatselijke decoratieschilders zoals Julien Waeghemaeker en Edmond Van Loo. De oorspronkelijke technische toneeluitrusting werd besteld bij de Brusselse aannemer Charles Haeck. De gasverlichting werd uitgevoerd door de firma J. De Brouwer uit Brugge en de verlichtingsapparatuur werd geleverd door de Parijse firma Lacarrière&Frères. De fantastische lichter met 204 lichtpunten werd gemaakt door de firma Schaeffer&Walcker uit Berlijn en Lamal&Frère uit Brussel zorgde toen voor de verwarming.

Symboliek is ook aanwezig door het toepassen van klassieke stijlmerken zoals gegroefde zuilen en pilasters, Corinthische kapitelen, eierlijsten en palmetten. Ook bloemenslingers en festoenen zijn rijkelijk aangebracht.

Het interieur van de schouwburg werd op een zeer voorbeeldige wijze geres-taureerd in 2001. Het is ongetwijfeld het best bewaarde stadstheater in Vlaanderen. Vorig jaar konden de bezoekers van OMD kennismaken met de complexe restauratiewerk. In 2002 zien ze het verbluffende resultaat.

WESTMEERS 100

23 de tuin van bleker Judocus Samyn

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 17u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 17u, woensdag 11 september van 14u tot 17u, zaterdag 14 september van 14u tot 17u, zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Gidsen zorgen voor begeleiding

Op een grote binnentuin, grenzend aan de Capucienenrei, en onzichtbaar vanaf de straatzijde ligt een heester of liever hof van Plaisance: een soort buitenverblijf van een kapitaalkrachtige stadsbewoner, wellicht daterend uit de 16de eeuw. Toen was burgemeester Pieter Dominice, die belasting betaalde op huizen en een heester op die plaats, de eigenaar van het terrein. Of hoe de status van een 16de-eeuwse burgemeester gesymboliseerd wordt in dit buitenverblijf.

Een gedeelte van de tuin, die zeker reeds vanaf de tweede helft van de 17de eeuw gebruikt werd door blekers, werd in de 19de eeuw verkaveld voor de bouw van een rij arbeiderswoningen. Tot in de jaren 1970 was hier de wasserij Vansevenant gevestigd. Het voormalige fraaie buitenverblijf werd in 1987-1988 hersteld en ingericht tot woning. Er zijn enkele boeiende bouwkundige elementen aan het exterieur te ontdekken.

De tuin werd in formele stijl aangelegd, aanleunend bij de 17de-eeuwse tuinarchitectuur. De verschillende compartimenten van de geterrasseerde tuin bieden de ruimte voor de passies van beide bewoners: voor zowel snijbloemen en kleinfruit als voor hedendaags beeldhouwwerk.

Eigenaar-bewoner, architect Daniel De Love, ontwierp de huidige tuin.

WITTELEERTOUWERS- STRAAT 17

³⁰ de tuin van het huis Antonius Weemaere

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u, zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 6 (Malehoek) - halte Coupure

Via de natuurstenen tudorboogpoort van een voorgebouw aan de straatkant bereikt men een verrassende binnenkoer. Daar staat het eigenlijke woonhuis dat bouwwortels lijkt te hebben in de 16de eeuw. Enkel de binnenkoer en de kleine ongekunstelde stadstuin zijn te bezoeken.

Eind 16de eeuw was dit (toen veel grotere) eigendom in het bezit van Jan Heyne. Eén van de huizen op het domein droeg de naam 'Den Blaeuwen Steenput'. In het midden van de 18de eeuw kwam het in handen van de rijke, ambitieuze Hermes Van Coppenolle, die allicht het gebouw op de binnenkoer met een vleugel uitbreidde en hier woonde. De avontuurlijke koopman trouwde niet minder dan vijf maal en bezat ook het grote huis 'Den Grooten Boodt' aan de Spiegelrei, dat hij verhuurde. Hij stierf in 1782. In zijn Staat van Goed wordt duidelijk gewag gemaakt van 'een notabel huis met een grote tuin en een pakhuis' in de Witteleertouwersstraat.

In het begin van de 19de eeuw werd het eigendom bewoond en gebruikt door koopman in wijn Antonius Weemaere en zijn familie. Later blijven kooplieden eigenaar van het fraaie eigendom. Tussen 1884 en 1904 werden aan de kant van de Coupure zeven huisjes gebouwd door Jules Hanssens en het terrein werd daardoor drastisch verkleind. Kort nadien is wijnkoopman Edmond Claeys-Bartier de nieuwe eigenaar. Het is ook een tijd door de bekende Brugse kunstschilder Jules Fonteyne (1878-1964) bewoond, die getrouwd was met één van de dochters van E. Claeys. Hij zou later zijn woning en atelier uitbouwen aan de Coupure.

ZWARTELEERTOUWERS- STRAAT 68-82

³¹ Godshuis de Fontaine

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, op zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u, zondag 15 september van 10u tot 18u

De erfgoedcel Brugge en de OMD: hoven en tuinen met een video in de kapel en een boeiende en leuke brochure

Lijn 6 (Malehoek) - halte Schaarstraat

Graaf Paul-Bernard de Fontaine was de stichter van dit 17de-eeuwse godshuiscomplex dat bedoeld was voor behoeftige en zieke militairen. De Fontaine stond zijn hele militaire carrière in dienst van de koning van Spanje maar was daarnaast ook grootbaljuw in Brugge. Hij stierf op het slagveld van Rocroi in 1643.

In 1636 kocht hij een gedeeltelijk bebouwd en ommuurd terrein met een tuin en met heel wat fruitbomen en hagen. De twee bouwlagen hoge woonvleugel aan de Schaarstraat is uitzonderlijk voor de godshuisarchitectuur. Op het einde van de huidige tuin staat een barokke kapel, omringd door eenlaagshuisjes. In het hoofdgebouw waren oorspronkelijk tien woningen ingericht, die elk naar een heilige waren genoemd. Die woonvleugel werd in 1960 ingrijpend verbouwd maar gelukkig bleef de kapel goed bewaard. Dit kleine eenvoudige gebouw is een juweeltje van barokarchitectuur. De ruimte is overkluisd met twee gepleisterde graatgewelven en verlicht door segmentboogvensters.

Na de restauratie van de kapel en de eenlaagshuisjes in 1997 verloor de binnentuin haar authentieke karakter: de bleekweide en de individuele moestuintjes werden vervangen door een hedendaagse aanleg met hagenstructuren en sobere beplanting.

ASSEBROEK

KLEINE KERKHOFSTRAAT KERKHOFBLOMMEN- STRAAT

 Begraafplaats Steenbrugge

Vrij bezoek en er zijn rondleidingen op zaterdag 7 september om 14u en 16u, zondag 8 september om 10u, 14u en 16u, woensdag 11 september om 14u en 16u, zaterdag 14 september om 14u en 16u, zondag 15 september om 10u, 14u en 16u

Speciale brochure en video door Erfgoedcel Brugge

Lijn 2 (Assebroek Peerdeke) - halte Weidestraat

Deze Brugse begraafplaats is een mooi voorbeeld van hoe onze gemeenschap met haar doden heeft omgegaan en nog steeds omgaat. Het is een bijzonder waardevolle site, gevormd door een samenspel van natuur, architectuur en vooral graftekens. De hier aanwezige symboliek is bijzonder rijk. Uiteraard zijn vooral illustratieve voorbeelden van de symboliek rond de dood aanwijsbaar: de zandloper, de vlinder, de duif en de zeis. Maar ook symbolen van de beroepen van de overledenen zijn te herkennen, evenals tal van elementen die verwijzen naar liefde en afscheid.

Bovendien hebben de bloemen en planten die in deze funeraire tuin voorkomen eveneens een bijzondere symboliek zoals de narcis, de papaver, het viooltje, de lelie en de rozen. De narcis bijvoorbeeld die hier weelderig voorkomt, net vóór Pasen, staat symbool voor de verlamming van de dood maar de narcis kan ook symbool zijn van vruchtbaarheid en een teken van wedergeboorte.

Dit kerkhof dateert uit het begin van de 19de eeuw. Van bij de aanleg van het oudste gedeelte is het terrein, dat ca. 12 hectare groot is, ingedeeld volgens een strak geometrisch assenstelsel met brede hoofddreven en aan beide zijden symmetrisch voortgezette dwarsassen. Het mooie bomenbestand van voornamelijk majestueuze beuken geven deze begraafplaats een parkkarakter. De waardevolle graftekens, de talrijke kleine beeldhouwwerken, ornamenten en teksten leggen een 'stenen' getuigenis af van de rijke geschiedenis van de Brugse bevolking.

De begraafplaats waar cultuur, natuur en eerbied voor de doden op een boeiende manier samenkomen, wordt ook door de stedelijke beleidsvoerders naar waarde geschat want jaarlijks worden voldoende budgetten voorzien voor de restauratie van waardevolle graftekens. Ook de nieuwe begrafenissite met het columbarium en de strooiweide die in 1994 werden aangelegd, zijn een bewijs van de zorg die vandaag aan die plaats wordt besteed.

KLEINE KERKHOFSTR. 72

 de tuin in de Kleine Kerkhofstraat

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt zelf de bezoekers

Lijn 2 (Brugge Centrum Assebroek Peerdeke) - halte Weidestraat

Deze zeer fraaie privé-tuin van tuinarchitect André Van Wassenhove (*1934) ligt in een rustige buurt net buiten de oude Brugse binnenstad. De woning was oorspronkelijk de hovenierswoning van het rijke 19de-eeuwse meisjespensionaat 'Sainte Marie d'Haverloo'. Het domein zelf zou vroeger eigendom geweest zijn van de familie Deman.

De voortuin bestaat uit een ingewikkeld en ingenieus patroon van buxushaagjes en buxusblokken waartussen een rijke collectie vaak bijzondere en vaste planten en allerlei struiken en bomen groeien. Men ontdekt een toverhazelaar, een Zelkova en een Nothofagus als leiboom tegen het huis. Naast de woning liggen een kleine bollenweide, een vijvertuin met twee terrassen en daarachter situeert zich de grote collectietuin waar sinds jaren wordt geëxperimenteerd met vaste planten, struiken en bomen. Daar worden ook nieuwe aanwinsten uitgeplant om ze te kunnen evalueren en worden nieuwe combinaties uitgetoetst. Een fantastische ontdekkingstocht tussen weelderige beplanting binnen formele haagstructuren.

Zowel hier in zijn eigen tuin, als in de talrijke ontwerp opdrachten voor private tuinen, bewijst A. Van Wassenhove dat hij naast een uitzonderlijk uitgebreide plantenkennis, ook over een fijn gevoel voor compositie, verhouding en detailafwerking beschikt.

ST-ANDRIES

DOPHEIDESTRAAT 7

34 de tuin met het elzenbosje

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt zelf de bezoekers

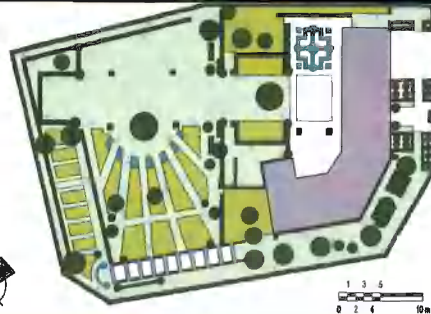
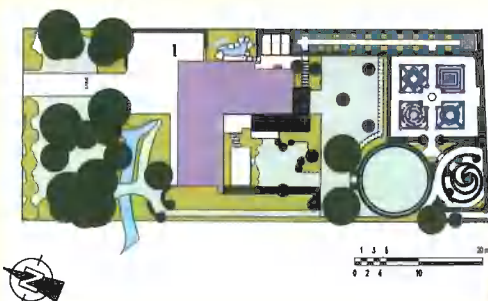
Gilbert Decock stelt tentoon in de tuin.

Lijn 5 (Brugge Centrum-St-Andries) - halte Bremlaan

In 1998 werd een bouwvergunning afgeleverd voor het bouwen van een nieuwe woning met bureelruimte naar het ontwerp van architect Benny Govaert en dit in opdracht van landschapsarchitect Piet Blanckaert (*1955). De tuin is dus even jong als het huis - waar rijkelijk cedar als bouw materiaal werd gebruikt - maar toch nu reeds bijzonder. De cirkel die in de tuinaanleg terug te vinden is, fungeert hier als symbool voor de relatie tussen de menselijkheid en de natuur (en worden elzen bovendien niet gebruikt voor het maken van de bezemstelen van heksen?).

De inplanting van het huis werd bepaald in functie van het behoud van een nat elzenbosje en een gracht, die door de aanplanting van wintergroene iris, hosta en muizenootje een verrassend entree vormt naar de rest van de tuin. In de siertuin zijn verschillende tuinkamers uitgebouwd die verbonden zijn door assen waarop bloemenborders werden geënt. Een van de tuinruimtes is aangelegd als 'geheime tuin', duidelijk Japans geïnspireerd.

Piet Blanckaert is een gepassioneerd plantenliefhebber en heeft heel wat tuinen in binnen- en buitenland gecreëerd. Strakke lijnen en een grote precisie, kaarsrecht afgelijnde tuinkamers, kunstig gesnoeide hagen en vernuftige verhardingspatronen kenmerken zijn ontwerpen.

GROTE EDE 18

35 de tuin met de fruitbomen

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 18 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 5 (Brugge Centrum-St-Andries) - halte Betferkerke

In deze tuin verwijzen enkele oude fruitbomen die er respectvol werden behouden en geïntegreerd naar de oude boomgaard bij een verdwenen kasteel waarvan de omliggende gronden tussen 1960-1970 werden verkaveld voor villabouw. De eenvoudige architectuurtaal van de woning vormt een eenheid met deze van de tuin, die duidelijk werd bedoeld als verlenging van de woonruimtes. De woning werd ontworpen door Eric Van Biervliet (1938-1996) en de tuin door de eigenaars-bewoners. Architect Arthur Degeyter stelde enkele structurele of architecturale wijzigingen voor die ook werden uitgevoerd.

Niettegenstaande het perceel zowel qua vorm en ligging complex is, werden op een originele wijze perspectieven gecreëerd. De borders geven dank zij de subtiële kleurencomposities een heel persoonlijke toets. Het is een prachtige, gevoelige tuin.

Grote Ede is de naam van een oude waterloop die nabij deze straat loopt vanaf het Waggelwater tot Varsenare en Snellegem.

SINT-BAAFSSTRAAT 14

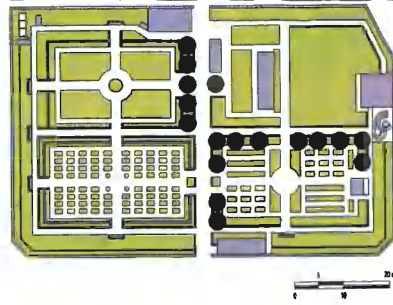
36 de tuin met de grote beuk

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 5 (Brugge Centrum-St-Andries) - halte Lange Munt

De kruin van een imposante honderdjarige beuk in een rustige woonwijk, niet ver van de oude binnenstad, trekt de aandacht op een private tuin met de afmetingen en de allure van een park. Een oude, begin 20ste-eeuwse cottage werd in 1991 verbouwd.

De tuin was meer dan twintig jaar verwaarloosd en werd op initiatief van de huidige eigenaars-bewoners naar een ontwerp van tuinarchitect André Van Wassenhove (*1934) omgevormd tot een hedendaagse tuin. De waardevolle bomen bleven behouden en de grote tuin werd op een eigennuttige maar zeer gestructureerde manier ingedeeld in bijzondere ruimten, met een waardevol sortiment van bloeiende planten en heesters en vele minutieus geschoren hagen en snoeivormen. Een sterke ervaring.

ZEEWEG 147

37 het park van het Tudorkasteel

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

Er zijn rondleidingen door een medewerkster van de Stedelijke Groendienst op zaterdag- en woensdagnamiddag om 14u en 16u; op zondagen om 10u, 14u en 16u (vertrek aan de inkom van de kruidentuin)

Er is een speciale brochure te koop aan € 1,25

Lijn 757 (Brugge-Leke) - halte Varsenare Zeeweg

Het kasteel Tudor werd in 1904 gebouwd in opdracht van Stanislas van Outryve d'Ydewalle en zijn vrouw Cécile van der Renne-de Daelenbrouck naar een ontwerp van hun vriend baron Henry Kervyn de Lettenhove (1856-1928). Aannemer Verhaeghe uit Loppem voerde de werken uit. Henry Kervyn was voorzitter van de Vrienden van Brugse Musea en initiatiefnemer van de grote tentoonstelling rond de Vlaamse Primitieven in 1902. In 1981 werd het fraaie domein met het kasteel eigendom van de Stad Brugge. Het kasteel werd ingericht als feestsalon (het is recent verkocht en overgegaan in privé-handen en niet te bezoeken).

Het domein is één van de vele groene parels in de gordel rond Brugge. Het heeft de bezoeker op talrijke vlakken wat te bieden. De siertuin vóór het kasteel sluit stijlvol aan bij de architectuur in 'Engelse, laatgotische stijl'. Het domein zelf met om en bij de 40 hectare bos biedt de gelegenheid tot een urenlange boswandeling.

Eén van de troeven van Tudor is de kruidentuin die verscholen ligt achter de muren van de voormalige moestuin. Door twee haaks op elkaar staande wandelpaden is de tuin in vier gelijke kwadranten ingedeeld. Er is een hoek voor keukenkruiden, voor geneeskrachtige kruiden, voor bijenplanten en nutskruiden, alles samen wel vierhonderd soorten. Talrijke fruitbomen en vooral leibomen tegen de tuinmuur herinneren nog aan de vroegere bestemming.

ZEEWEG 69

38 de grote tuin in de Zeeweg

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 757 (Brugge-Leke) - halte Varsenare Zeeweg

De Zeeweg is een oude weg die loopt naar de moerassige streek ten noorden van Sint-Andries. Tot in de 7de eeuw werd dit gebied nog door de zee overspoeld.

Nu staan hier heel wat fraaie woningen goed verborgen achter groene schermen.

Zeeweg 69 werd in 1951-1954 gebouwd door architect A. Degeyter (*1918) en wordt sinds 1968 gebruikt en aangepast door de huidige bewoners. De bijzondere ervaring van rust, en de afwisseling in openheid en geslotenheid, bewijzen dat hier op een professionele manier en met gevoel voor evenwicht in compositie is omgegaan met de ruimte voor het huis.

Het basisconcept van de huidige tuinaanleg werd in 1973 uitgetekend door tuinarchitect Paul Deroose (*1945). Met een formeel lijnenspel van hoge hagen en een eigentijdse interpretatie van de 'giardino segreto' wist hij onder meer het hoogteverschil tussen rooilijn en woning onopvallend en origineel op te vangen. Als uitloper van het terras is een labyrinthisch opgebouwde beplanting met strak geschoren buxus uitgewerkt, en even verderop zorgt een vaste plantenborder voor een in toom gehouden kleuraccent.

Aan tuinarchitect A. Van Wassenhove (*1934) werd in 1984 de aanleg van de nieuwe tuin bij het zwembad toevertrouwd (niet te bezoeken), en in 2001 herschikte hij de ruime entree tot de woning met een sterk ritmisch opgebouwde beplanting.

ZEEWEG 73

39 de tuin van de architect

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 757 (Brugge-Leke) - halte Varsenare Zeeweg

De Brugse architect Arthur Degeyter (*1918) ontwierp hier zijn eigen woning met bureelruimte in 1967. De ruime tuin past perfect bij de strakke, modernistische woning en de omgeving, een open ruimte in het bos. Architect Degeyter concipieerde deze tuin in overleg met tuinarchitect Paul Deroose (*1945). Basisidee was wel dat de tuin vanuit de woonvertrekken op de eerste verdieping moest worden bekeken.

De tuin bestaat uit grote cirkels en ovalen van taxushagen die zich over het terrein bewegen in een schijnbaar willekeurige orde, maar die zich bij nader toezien feilloos aansluiten bij de vele grachtjes die het terrein doorkruisen. Elke ruimte kreeg een verschillende invulling met bloemen, groenten, fruit of gras. Arthur Degeyter ontpopte zich tot een begenadigd topiarius en heeft zijn hagen op een meesterlijke manier gedecoreerd met de meest vreemde snoeivormen. Een revelatie.

Arthur Degeyter een korte biografie

Bruggeling Degeyter studeerde architectuur in Brugge en Gent (1935-1943) en tijdens zijn stageperiode bij Jos en Luc Viérin volgde hij een cursus stedenbouw in Ter Kameren. Hij werkte vanaf 1947 als zelfstandig architect. In 1962 werd hij lid van de 'Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen' en in 1984 beheerder van de stichting 'Groene Ruimten-Espaces Verts'. Zijn palmares is indrukwekkend. Degeyter ontwierp vooral villabouw waarbij ook de tuinaanleg geïntegreerd werd in het ontwerp. Daarin is hij bij ons duidelijk een voorloper. Villa's van hem zijn te bewonderen in België, Nederland, Frankrijk en Spanje. Hij ontwierp echter ook kerken en uitbreidingen aan bestaande klooster-gebouwen. Bekende ingrepen in Brugge zijn de binnenkoer van het Hof Bladelin in de Naaldenstraat 19 en de verbouwingen aan het kasteel van Male voor de zusters van Sint-Trudo. Hij ontwierp nog in 1987 de burelen van Ebes (Electrabel) aan de Scheepsdalelaan.

ST-MICHIELS

HEIDELBERGSTRAAT 78

40 het kasteeldomein Leyselebeke

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

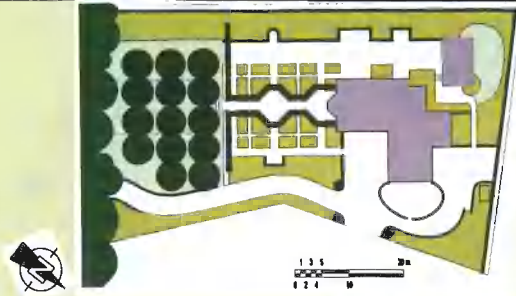
Lijn 61 (Zedelgem) - halte Sint-Michiels Arnoldus

Het kasteel werd gebouwd in het begin van de 19de eeuw in een classicistische stijl die verwijst naar de architectuur van Etienne-Louis Boullée (1728-1799) en zonder twijfel in de geest van de grote renaissancearchitect Andrea Palladio (1518-1580) werd gebouwd. De bouwheer zou naar verluidt heel wat hergebruikmateriaal van de toen net gesloopte Sint-Donaaskathedraal op de Burg in het kasteel hebben verwerkt. In de kelder zijn grafzerken bewaard onder een laag cement.

Het kasteel telt tweeënhalve verdiepingen maar is indrukwekkend door de ingangsportiek met Dorische zuilen en een fronton. Daarvoor ligt een lager terras met een centrale trap. De bepleisterde gevels van het kasteel zijn geritmeerd door vlakke pilasters.

In het kasteel mogen de inkomhal en de twee aangrenzende salons worden bezocht. De grote hal kan bereikt worden via de centrale róndboogdeur. Opvallend is daar dat de ruimte bezet is met gecanneleerde Ionische pilasters. De architect van dit fraaie kasteel blijft voorlopig onbekend. Mogelijk is het een ontwerp van de succesvolle Joseph-François Van Gierdegom (1760-1844), directeur van de Brugse Academie en een bewust kenner van het classicisme.

Het 19de-eeuws park met vijver en eeuwenoude bomen biedt afwisselend zichten en perspectieven op open grasvelden, waterpartijen en bosquets. Aan de voet van het kasteel werd recent door de nieuwe eigenaars (het kasteel wordt opnieuw bewoond door een jong gezin en was voorheen lang gebruikt door de Witte Zusters van Afrika) een formele parterre aangelegd. Voor de overige delen van het kasteelpark worden bestemmingen in een hedendaagse context gezocht. Voor de allerkleinsten werd bijvoorbeeld een kabouterhoek ingericht. Het kasteeldomein is zes hectare groot. In mei-juni 2002 werd hier 'Tuin in beeld' georganiseerd, een interactieve tentoonstelling rond beeldende kunst en met poëzie, toneel, choreografie, film en muziek.

LORKENDREEF 11

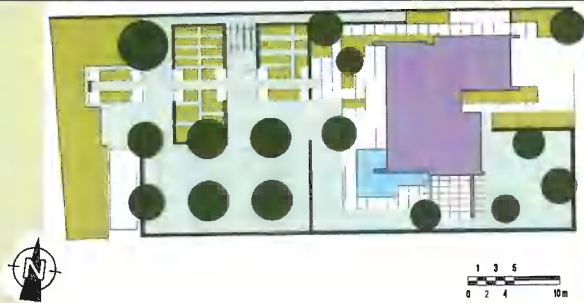
41 De Lochting

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u en op zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Deze tuin ligt in de omgeving van het Tillegemkasteel. De 'Lochting' bestaat uit een fraai woonhuis en een tuin, beide in 1979 ontworpen door respectievelijk architect Arthur Degeyter (*1918) en landschapsarchitect Paul Deroose (*1945). De opdracht aan de architect luidde: een woning ontwerpen met een ouderwetse charme, en dus werd er gebouwd met oude Boomse bakstenen en dito pannen.

De tuin heeft als kern een formele besloten tuin of 'hortus conclusus', omgeven door een taxushaag, een gevel van het huis en een zogenaamde 'gothic avenue'. Vooraan en wat lager gelegen situeert zich een klein grasveld met enkele notelaars, dat aan de kant van de straat afgesloten is met een hulsthaag. De 'gothic avenue' situeert zich in het begin van de tuin en bestaat uit een tunnel van beuken van amper 15 meter lang, maar die het formele element in de tuin sterk vergroot. De verschillende klassieke tuinelementen zoals een besloten tuin, een bosco (een op natuurlijke wijze geplant bosje), een klein labyrint en een 'gothic avenue' zijn op een relatief kleine oppervlakte samengebracht in een eigentijdse en evenwichtige compositie, en zijn verbonden door paden die verrassende zichten en perspectieven bieden. Architectuur en tuin zijn één.

NACHTEGAALENDREEF 28

42 de tuinkamers

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u en op zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 25 (St-Andries Willibrordus) - halte St-Michiels Vogelzang

De ruime tuin van 1200m² werd vanaf 1982 in verschillende fasen aangelegd naar het ontwerp van tuinarchitect André Van Wassenhove (°1934). Van Wassenhove bouwde volgens een formeel schema enkele door hagen omsloten tuinkamers uit. In een perfecte verhouding tussen 'openheid' en 'geborgenheid' ontstond een rustige tuin met een watertuin, een verzameltuin, een bosquet en een ruim gazon met boomgaard.

TORHOUTSESTEENWEG

43 kasteeldomein Tillegem en de volkstuintjes

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u, zondag 15 september van 10u tot 18u
Enkele ruimtes op de benedenverdieping van het kasteel, tuin en volkstuintjes zijn te bezoeken

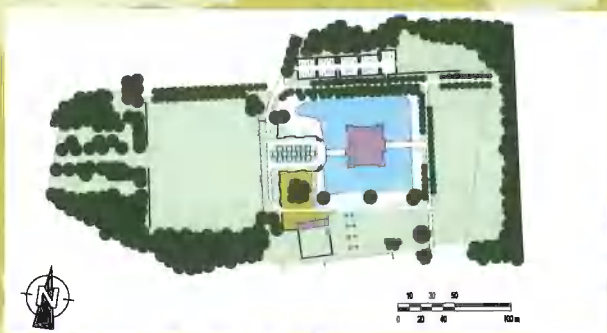
Gidsen zorgen voor begeleiding in het kasteel

Lijn 66b (Roeselare) - halte St-Michiels, Park de Rode Poort

Het huidige kasteel oogt nog als een middeleeuwse burcht maar is slechts een schim van het oorspronkelijke imposante waterkasteel, dat vanaf de 14de eeuw werd gebouwd. Elke belangrijke eigenaar wou zijn stempel drukken op het gebouw en bracht soms belangrijke wijzigingen aan. De huidige fraaie salons op de benedenverdieping dateren van rond 1766 en werden in opdracht van Joseph Lebailly de Tillegem uitgevoerd. Het neogotische uitzicht, van het exterieur van het kasteel is het resultaat van een verbouwing in 1879 door architect Jean-Baptiste Bethune (1821-1894) in opdracht van Eugène de Peneranda. Zeker vermeldenswaard zijn de schilderijen van Jan Beerblock (1739-1806) die in één van de salons zijn te bewonderen, en oorspronkelijk de woning Sint-Maartensplein 5 in Brugge sierden. Ze geven interessante stadszichten weer en in de supra-portes zijn de vier natuurelementen (water, lucht, vuur en aarde) symbolisch uitgebeeld.

Het kasteel werd tot in 1980 bewoond en is nu eigendom van de Provincie West-Vlaanderen die er een deel van haar administratieve diensten heeft gevestigd.

Na de restauratie van het kasteel in 1986 werd een formele tuin aangelegd als een hedendaagse interpretatie van een formele aanleg met de bedoeling het kasteel een kader te geven en de omgeving te structureren. De tuin is de noodzakelijke schakel tussen het kasteel en de spontane natuur van de omliggende bossen en weiden.

De tuin is krachtig en sober gemaakt om in te spelen op het gebouw, om stand te houden onder hoge recreatieve druk en om de onderhoudslast beperkt te houden. Centraal ligt er een parterre gevormd met buxushagen waarvan de tussenruimten ingezaaid zijn met gras. De maasgrootte van de parterre refereert aan de gevel van het kasteel. De buitenwanden van de tuin worden gevormd door taxusplanten die tot boven ooghoogte reiken. De bovenkant van deze wanden is waterpas zodat de helling van het maaiveld goed tot uiting komt. Groen is de overheersende kleur in de tuin. Alleen in de vroege lente zorgen de massaal aangeplante wilde krokussen en narcissen voor een kleurtoevoeging.

In 1983 werden aan de rand van het uitgebreide domein enkele akkers uitgekozen voor het aanleggen van een volkstuincomplex met zestig individuele percelen. De percelen werden niet zomaar naast elkaar geplaatst, maar in een labyrintisch geheel geordend, zodat ze ook een beleevingswaarde hebben voor de bezoekers. Door de keuze van uniforme tuinhuisarchitectuur en dezelfde soort hagen werd een grote eenheid in de aanleg verkregen.

AARDENBURGSE- WEG 33

 de voormalige moestuin van het kasteel Polderhoek

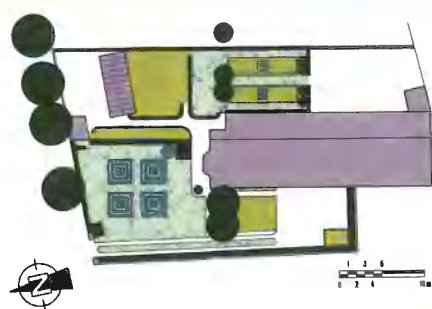
Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt zelf de bezoekers

Lijn 6 (Malehoek) - halte St-Kruis Doornhut

In het laatste kwart van de 19de eeuw werd hier in de onmiddellijke omgeving het kasteel 'Polderhoek' gebouwd in opdracht van graaf Henri Visart de Bocarmé en dit naar het ontwerp van de Brugse architect Pierre Buyck (1805-1877). De kasteelheer plantte een buitengewone verzameling van bomen aan. Er stonden minstens vijftien verschillende variëteiten van eik en vier variëteiten berk. Jammer genoeg werd het kasteel in 1960 gesloopt en het park verkaveld.

De voormalige hovenierswoning uit 1870 die bij het kasteel hoorde, wordt nu bewoond door tuinarchitect G. Van Moffaert (*1947). De vrij charmante tuin van 750m² is opgebouwd rond de woning en is slechts een gedeelte van de oorspronkelijke ommuurde moestuin. Enkel op dit perceel bleef de oorspronkelijke, oude tuinmuur bewaard. Die muur en de leilinden geven een passende omsluiting van de inkomtuin, de moestuin en de bloementuin.

BISSCHOPSDREEF

 Kasteelpark Rooigem

Enkel onder begeleiding van een gids. De gidsbeurten vertrekken op het uur op zaterdag 7 en 14 en op woensdag 11 september om 14u, 15u, 16u en 17u en op de zondagen 8 en 15 september om 10u, 11u, 14u, 15u, 16u en 17u

Lijn 6 (Malehoek) - halte St-Kruis kerk

Op het domein is een kleine tentoonstelling te bezoeken samengesteld door de Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf (Historisch Fonds) met als thema boeken over landschaps- en tuinarchitectuur van de 16de tot de 19de eeuw of 'Ce plaisir superbe de forcer la nature'

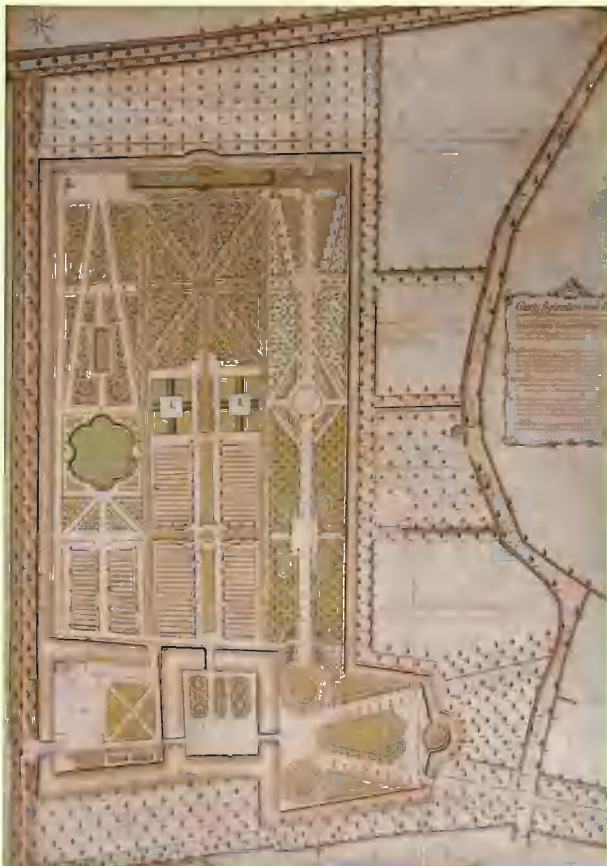
Op initiatief van de Brugse aannemer A. Vandendorpe kan de gerestaureerde duiventoren worden bezocht tijdens de rondleidingen. Daar wordt vooral ook de symboliek van een duiventoren toegelicht.

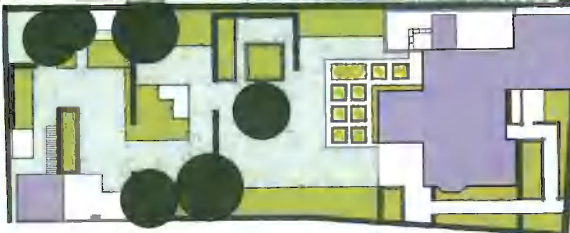
Het domein behoorde vóór 1720 toe aan de Brugse familie Cobryse. Nadien werd het gekocht door Hendrik Van Susteren, bisschop van Brugge, die het als bisschoppelijk buitenverblijf liet inrichten. Van Susteren had een voorliefde voor pracht en praal en hield er een vrij luxueuze levensstijl op na. Hij verbouwde het versterkte kasteeltje om tot een fraai landhuis en plantte tussen 1722 en 1725 tweehonderd olmen en zestig eiken aan. Ook zijn opvolgers lieten belangrijke werken uitvoeren. Bisschop Jean-Baptiste de Castillon maar vooral bisschop Jean Robert Caimo verfraaiden het domein. Caimo liet een dreef aanleggen die recht naar de Brugse binnenstad moest leiden (de huidige Bisschopsdreef is daar het restant van). Daarnaast was hij ongetwijfeld de opdrachtgever van de Franse, formele tuin die rond 1760 werd aangelegd en verfraaid met veertien beelden van Pieter Peppers. Ook tuinpaviljoenen werden toen opgetrokken.

Een 'Caerte figurative' die in 1776 door landmeter Ignatius Drubbele werd opgemaakt geeft een goed beeld van het grootse uitzicht van het domein. De Brugse bisschoppen hebben het kasteel en het domein effectief gebruikt tot in 1790 en het was vooral hier dat ze hun hoge gasten ontvingen. Rooigem was het symbool van de status van de toenmalige Brugse bisschoppen. In 1835 kwam het domein in het bezit van de adellijke familie Visart de Bocarmé uit Doornik. Zij vormde de Franse tuin gedeeltelijk om tot landschapstuin. Prachtige bomen werden toen aangeplant die vandaag nog te herkennen zijn. De familie Visart zal een belangrijke politieke rol spelen in Brugge en Sint-Kruis.

Meer dan een eeuw lang werden geen werken meer uitgevoerd. De nieuwe eigenaar heeft restauratieplannen. Aansluitend op de restauratie van het neerhof, en later het kasteel, zal op korte termijn de parkaanleg gerenoveerd worden. Uit een nauwkeurige terreinstudie blijkt alvast dat de ontwerpopdracht een moeilijke evenwichtsoefening wordt tussen het behoud van waardevolle botanische elementen en het zoeken naar integratie en herstel van elementen uit de originele 18de-eeuwse formele parkaanleg en de waarden van de 19de-eeuwse landschappelijke tuin.

KOOLKERKE

POLDERSSTRAAT 23

46 de tuin in de Poldersstraat

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, op zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Lijn 16 (Brugge Station-St-Kruis) - halte St-Kruis Kerk

In 1924 werd deze gezellige cottage gebouwd in opdracht van de familie De Corte, op land dat voorheen tot het bezit van graaf Visart de Bocarmé behoorde, zoals zoveel in de buurt. De woning is tot vandaag vrij authentiek gebleven.

Bij de woning hoort een sympathieke amateurstuin die 1000m² groot is en mooi harmonieert met de woning. Door het passend gebruik van hagen en beplantingsmassieven bezit de tuin een rustige, ruimtelijke werking.

GEMENEWEIDESTRAAT

47 het Fort van Beieren

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 18u

Rondleidingen door natuurgidsen op zaterdagen en woensdag om 14u en 16u en op de zondagen om 10u, 14u en 16u

Lijn 4 (Koolkerke) - halte Koolkerke, Brugse Steenweg

De Spaanse Successieoorlog die Europa teisterde in het begin van de 18de eeuw had als inzet de Spaanse troon, waarop Frankrijk aasde. Een Grote Alliantie met landen als Engeland, de Noordelijke Nederlanden, Oostenrijk, Denemarken, Portugal, en enkele Duitse vorstendommen probeerde de Franse machtswellust te fruiken en het evenwicht in Europa te handhaven. In dit conflict leken de Zuidelijke Nederlanden opnieuw het slagveld van Europa te zullen worden. Frankrijk bezette immers onze gebieden. De Franse vestingbouwkundige Vauban kwam persoonlijk naar Brugge om de fortificaties te onderzoeken. In 1703 bouwden 800 pioniers, of soldaten van de genietroepen, een bestaand legerkampement in Koolkerke om tot een stervormig fort met aarden wallen, grachten, bastions en ravelijnen. Het fort kreeg de naam van de toenmalige landvoogd Maximiliaan Emmanuel van Beieren. Gedurende jaren hebben garnizoenssoldaten er gebivakkeerd in houten barakken en tenten. Het fort werd echter nooit aangevallen.

Tot in 1956 stond aan de zuidwestkant van het domein een kasteeltje, waar rond enkele boeiende verhalen bekend bleven. De 19de-eeuwse eigenaar van het kasteel en het fort, Albert De Zutter (1757-1836), was een gepassioneerd liefhebber van planten en bomen en gaf opdracht om een kasteelpark aan te leggen. Kort nadien werd Louis Breydel eigenaar van het kasteel en hij zal het terrein nog uitbreiden. Vandaag kunnen het grotendeels bebost fort en delen van het voormalige park bezocht worden. Deze plek heeft een bijzonder rijke geschiedenis en boeiende symboliek en is nu vooral een natuurparadijs met prachtige fauna en flora. Het Provinciebestuur West-Vlaanderen kocht het domein in 1998.

OUDE PASTORIESTRAAT 5

 een deel van de oude pastorie van Lissewege, de tuin en rondleiding in het dorp

Op zondag 8 september en zondag 15 september om 14u (bezoek onmiddellijk gevolgd door een rondleiding)

Trein naar Zeebrugge - halte station Lissewege

Aansluitend op de rondleiding kan met de gids de tentoonstelling 'Een gotisch visioen in de polders. De abdij Ter Doest in Lissewege' bezocht worden. Deze tentoonstelling gaat door in het VVV-Bezoekerscentrum, Walram Romboudtstraat 6 (kostprijs in groep €1 per persoon, individueel € 1,50).

In het pittoreske 'witte' dorp Lissewege zijn verschillende pastorieën bewaard. De oudste is ongetwijfeld die in de Oude Pastoriestraat 5, waarvan de tuinvleugel uit de 17de eeuw dateert. Aan de kant van de straat werd in de 19de eeuw een nieuwe vleugel gebouwd in een typische, sobere architectuurstijl eigen aan dorpspastorieën. De geschiedenis van dit gebouw moet nog geschreven worden. Het bezoek aan de tuinvleugel en de ommuurde tuin wordt onmiddellijk gevolgd door een rondleiding in het dorp met aandacht voor waardevolle groene en symbolische elementen op de tocht.

GISTELSE STEENWEG 341

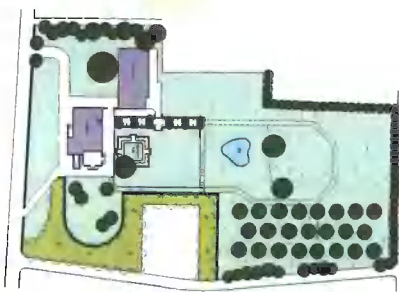
 het Permekemuseum en zijn tuin

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u, zondag 15 september van 10u tot 18u (het museum is open tussen 10u en 12u30 en tussen 13u30 en 17u30)

Lijn 793 (Jabbeke) - halte Museum Permeke

In een domein van ca. 2 hectare ligt het huis 'De Vier Winden', gebouwd in 1928-1929 naar het ontwerp van architect Pierre Vandevort uit Nieuwpoort. De architect ontwierp samen met kunstschilder Constant Permeke (1886-1952) deze atelierwoning. Eind 1929 kon het gezin Permeke het huis aan de Gistelse Steenweg betrekken. Ruim driekwart van het gebouw werd door de kunstenaar, één van de belangrijkste Vlaamse expressionisten, gebruikt als werkruimte. In 1934-1935 werd een vleugel in de tuin bijgebouwd om daar grote werken te kunnen schilderen en tentoonstellen. Na het overlijden van Permeke in 1952 werd het huis voor het publiek opengesteld. Huis en inboedel werden in 1961 aangekocht door het West-Vlaamse Provinciebestuur en opengesteld als het Provinciaal Museum Constant Permeke.

Toen Permeke hier woonde, werd slechts een klein gedeelte van het terrein aangelegd als tuin. De tuin kreeg waarschijnlijk langzaam aan vorm en werd nooit in zijn totaliteit ontworpen. Na de aankoop door de Provincie werd, naar het ontwerp van de toenmalige rijks tuinbouwconsulent, de tuin omgevormd tot landschapspark. Hij is recent gereconstrueerd op basis van oud fotomateriaal, volgens een ontwerp van landschapsarchitect J. Swimberghe (*1954). Daarbij werd een evocatie van de sfeer van de tuin ten tijde van Permeke nagestreefd. Het strakke patroon met de 'bolderallee' en de verdiepte tuin werden zoveel mogelijk hersteld. Een nieuwe boomgaard werd aangeplant en het panorama op de achterliggende weiden en boerderijen opnieuw zichtbaar gemaakt. Een prachtig ensemble met een mooie woning.

GISTELSE STEENWEG 539

50 het natuurparadijs

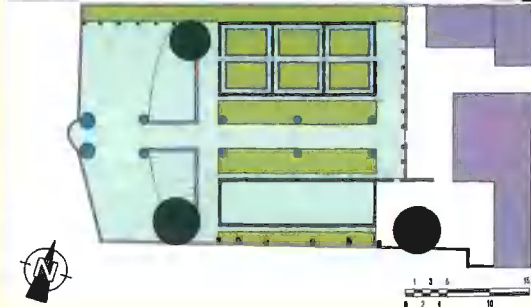
Open op zaterdag 7 september, zondag 8 september, zaterdag 14 september en zondag 15 september van 14u tot 18u.

Enkel met rondleidingen die starten om 14u, 15u, 16u en 17u (groepjes van maximum 25 personen)

Lijn 793 (Oostende) - halte Zerkegem Pelikaan, Jabbeke

Het vrij ruime gebied van 4,5 hectare werd in 1970 aangekocht. Tussen de velden op 300 meter van de Gistelse Steenweg ligt een 19de-eeuws hoevegebouwtje dat tussen 1971-1976 werd hersteld en uitgebreid tot een ruime woning. Er werd een vijver gegraven van 1 hectare groot en talrijke streekeigen bomen en struiken werden aangeplant. Op de randen van de beken, grachten en velden werden knotwilgen, populieren en hagen in meidoorn, sleedoorn en elzen geplant. Dichter bij de woning creëde de eigenaar een binnentuin en een ommuurde tuin met hagen en rozen.

In de laatste vijftientig jaar ontstond hier een uitzonderlijk boeiend natuurlijk domein dat is uitgegroeid tot een paradijs voor vogels maar ook voor orchideeën bijvoorbeeld. Het was de bedoeling van de eigenaar om binnen deze zeer rustige en afgelegen plaats biotopen in te richten voor mens, dier en planten. Dit opzet lijkt volledig geslaagd.

STATIONSTRAAT 166

51 de gesloten tuin van Jabbeke

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt zelf de bezoekers

Hier werd door eigenaar-bewoner landschapsarchitect Paul Deroose (*1945) duidelijk gestreefd naar een sterke architecturale eenheid tussen de tuin en de woning die uit 1843 dateert. De middenas, die natuurlijkerwijze ontstaat door de symmetrische opbouw van de woning en de nis in de achterliggende tuinmuur, wordt geflankeerd door twee borders van circa 21 meter lengte die beplant zijn met Dichtersnarcis, Damastbloem, Blauwe Duitse Iris, Geranium en Herfstanemoon. Die middenas mondt uit in een grote tuinruimte die achteraan is gelegen. De muren die naar het zuiden zijn georiënteerd zijn begroeid met druivelaar, vijg, Ceanothus en klimrozen. Daarnaast zijn er enkele afzonderlijke ruimten voor snijbloemen en kruiden. Door de specifieke aanleg ontstond hier een circa 250 meter lang wandelcircuit.

Omstreeks 1985 werd de tuin uitgebreid met een bestaande boomgaard, met oude niet gesnoeide appelaars, perelaars en een notelaar. In de jaren 1990 werd een collectietuin voor heesters en rozen aangelegd, omgeven door een ecologisch beheerd weiland met bosschages en vijver. Die aanleg werd uitgevoerd met gemengde hagen en meidoornhagen zodat een optimale integratie met het omgevend landschap verzekerd is. De vrouw des huizes beheert op haar beurt aan de westelijke kant van het huis een moestuin met kruiden, kleinfruit en leiperen.

Intimiteit is een sleutelbegrip voor P. Deroose. Dat uit zich in het feit dat hij in bijna al zijn tuinen uitgebreid gebruik maakt van hagen of muren om de tuin of minstens een deel ervan af te sluiten van de buitenwereld. Daarmee wil hij de vaak beperkte ruimte optimaal benutten. Intimiteit betekent voor hem echter meer dan beslotenheid. Het heeft ook te maken met de manier waarop mensen hun tuin beleven. Het veronderstelt een persoonlijke betrokkenheid. Een tuin dient immers niet zomaar als versiering van het huis of als statussymbool, maar beantwoordt aan een bijna existentiële behoefte aan een intieme ruimte in een 'natuurlijk' kader. Een toenemende interesse voor tuinen en de media-belangstelling er rond dreigen soms te leiden tot uniformiteit en een modieus formalisme zonder inhoud.

BRUGGESTRAAT 22

de voormalige tuin van de notaris (ingang links van de woning)

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

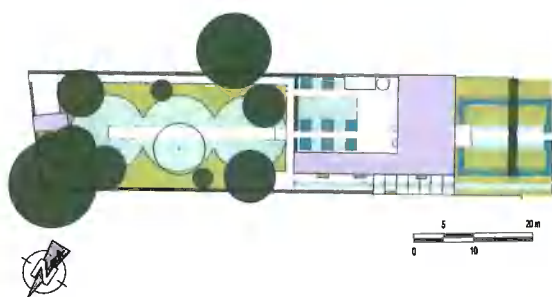
Lijn 801 (Ursel) - halte Oedelem meisjesschool, Bruggestraat

Bij de mooie, 19de-eeuwse woning in laatclassicistische stijl -duidelijk gebouwd in opdracht van een notabele van het dorp- hoort een mooie, jonge tuin, aangelegd door tuinarchitect Chris Ghyselen (*1960). De vroegste vermelding van het huis gaat terug tot 1876. Nog voor de eeuwwisseling woonde hier notaris Louis De Langhe en zijn vrouw Clémence Govaert.

Zeer opvallend aan de strakke, symmetrisch opgebouwde voor- gevel is het houten voorportaal in een stijl die eerder typisch is voor de kustgemeenten en fraai gedecoreerd is met geometrisch houtsnijwerk. De nieuwe eigenaars plannen een gefaseerde restauratie van het huis.

De tuinaanleg is opgebouwd op een langgerekte zichtas die vanaf de voortuin door het huis en een afgesloten terras doorloopt tot in de achterliggende siertuin.

Een lineaire waterpartij, strakke hagen en scherp afgelijnde gras- partijen contrasteren met de gevarieerde beplantingen en de goed geïntegreerde hoogstammige bomen. In de tuin bevindt zich de hoogste wilde kastanjeboom in Oedelem.

TINHOUTSTRAAT 36

de romantische tuin in Oostveld

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

De tuinarchitect begeleidt zelf de bezoekers

Lijn 801 (Brugge-Ursel) - halte Oedelem De Hoorn

De tuinarchitect Chris Ghyselen (*1960) legde bij zijn honderd jaar oude huis een bijzondere tuin aan die in eerste plaats bedoeld is voor zijn eigen familie. Uiteraard fungeert hij ook als visitekaartje en als mogelijke inspiratiebron voor alle tuinliefhebbers. De tuin is opgedeeld in een aantal sobere, eenvoudige en vooral kleinere tuinen. Ook een vijvertuin ontbreekt niet.

Net als zijn grote inspirators Mien Ruys en André Van Wassenhove (bij wie hij in de leer was) beheerst deze tuinarchitect op een creatieve wijze het gebruik van een uitgebreid kleurenpalet van vaste planten, van hagen en zichtassen en de wel overwogen integratie in het omgevende landschap.

STATIONSSTRAAT 18

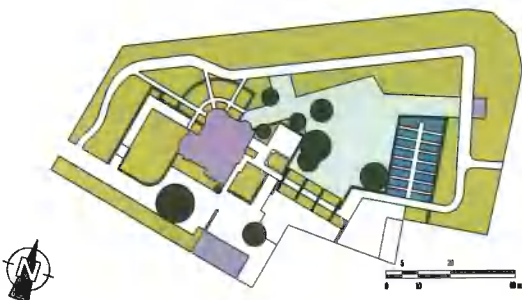
54 Hagenbosch

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u en woensdag 11 september van 14u tot 18u

Lijn 66b (Torhout) - halte Loppem Dorp, Steenbrugsestraat

De fraaie, bakstenen woning werd in de jaren 1930 gebouwd door aannemer Louis Verhaeghe, de grootvader van de huidige bewoners. Dit gezin kwam er in 1963 wonen, herstelde het huis en maakte plannen voor de tuin, die toen een echte woestijn was. Vóór 1980 was de tuin speelruimte voor de kinderen met een groot grasveld rond de oude kerselaar, een zandbak en enkele bloemenborders.

Nadien werd in samenspraak met tuinarchitect André Van Wassenhove (°1934) een definitieve structuur bepaald, waarbij de bloemen en bloeiende structuren een belangrijke rol spelen. In de laatste twintig jaar -ook dankzij de inbreng van vrienden-tuinliefhebbers (waaronder Mia Gevaert) werd de tuin vollediger en een stuk meer volwassen en dit binnen een structuur van taxushagen. Het huis en de tuin groeiden uit tot een eenheid.

STEENBRUGSESTRAAT 26

55 het kasteel en het kasteelpark van Loppem

Open op zaterdag 7 september, woensdag 11 september, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en op zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u

Het kasteel is ook op zondag 8 september te bezoeken (zie programma gemeente Loppem/Zedelgem). De overige dagen is reservatie voor het bezoek aan het kasteel noodzakelijk bij de Dienst voor Monumentenzorg van de Stad Brugge op het nummer 050/47.23.79 (Lieve Danneels) of 050/47.23.82 (Brigitte Beernaert). Het kasteelpark is vrij toegankelijk.

Lijn 66b (Torhout) - halte Sportveld

Het kasteel van Loppem is hét neogotische kasteel van België. Het werd in 1859-1863 gebouwd in opdracht van Charles van Caloen en zijn vrouw Savina de Gourcy. De diepgelovige en conservatieve opdrachtgevers deden een beroep op Jean Bethune (1821-1894) en vooral op de Engelse architect Edward Pugin (1834-1875) die hun overtuigingen vorm gaven in een van de merkwaardigste kastelen van onze regio. Het werd een bijzonder boeiend creatieproces. De conservatieve instelling van de opdrachtgevers bepaalde dat het kasteel volledig volgens ambachtelijke technieken en met traditionele materialen werd opgericht. Het was een zoektocht voor de architecten om de geschikte vaklui te vinden voor deze moeilijke opdracht. De belangrijkste waren: Charles Van Robays voor het schrijnwerk, Louis Bulckaert voor het metselwerk en Pierre Van Cleven voor de metalen elementen. Het interieur is bij momenten adembemend en dat is te danken aan de talrijke schilders en decorateurs die dit werk realiseerden zoals Adrien Bressers en August Martin. Het kasteel met het interieur was duidelijk een 'gesamtkunstwerk'. Een bezoek meer dan waard. Vooral christelijke symboliek is hier rijkelijk aanwezig.

Het kasteelpark wordt sinds 1974 beheerd door de gemeente en is nu een geliefd wandel terrein voor de inwoners. Het park is ouder dan het kasteel en kende een boeiende voorgeschiedenis. Ontwerper was de Luikenaar Jean Gindra (+1866) die zijn eerste plannen tekende in 1851. Uiteindelijk zou een derde niet bewaard ontwerp zijn uitgevoerd. Gindra ontwierp in Engelse landschapsstijl, maar met enkele typische continentale kenmerken. In de beplanting werd een zeer grote variatie nagestreefd en voor de aankopen werd een beroep gedaan op de meest gerenommeerde tuinbouwers en fruittelers van België.

Aan de rand van het park kan het beroemde Loppemse labyrint (tegen betaling) bezocht worden. Een labyrint staat onder meer symbool voor hoe moed en rede gevaar en schrik overwinnen. Het ontwerp uit 1873 zou van de kinderen Albert en Ernest van Caloen zijn, onder begeleiding van hun huisleraar 'abbé' Vandermeersch. Het doolhof meet 65 op 25 meter en is uitgevoerd in groene en rode haagbeuk van anderhalve kilometer lang.

HERTSBERGESTRAAT 4

 Kasteelpark Erkegem of De Herten

Open op zaterdag 7 september van 14u tot 18u, zondag 8 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u, woensdag 11 september van 14u tot 18u, zaterdag 14 september van 14u tot 18u en zondag 15 september van 10u tot 12u en van 14u tot 18u.

Bezoek enkel onder begeleiding (het kasteel is niet te bezoeken)

Lijn 7491 (Zwevezele Hille) - halte Oostkamp, Wollestraat-Hertsbergestraat

Op het einde van de 18de en het begin van de 19de eeuw werd dit kasteeldomein gevormd. Het echtpaar Jacques De Rijn (soms Van Rym geschreven) en Marie de Meulenaere bouwde in 1810 een fraai landhuis in empirestijl dat goed vergelijkbaar was met het kasteel Leyselebeke in Sint-Michiels dat eveneens te bewonderen is op deze Open Monumentendagen.

Marie de Meulenaere was de weduwe van Pierre Jacques Van der Plancke. Jacques De Rijn was geboren in Wakken in 1773. Het echtpaar bewoonde in de Brugse binnenstad het huis Ridderstraat 13. Op initiatief van de latere eigenaar Julien d'Hanins de Moerkerke werd het domein uitgebreid. Hij liet tussen 1820 en 1830 de vijver delven, bouwde het boothuis, richtte een obelisk op (typisch voor de toen heersende Egyptomanie en misschien net als in Egypte een symbool van de zonnecultus), en creëerde een kasteelpark in landschapsstijl. Vanaf 1858 kwam het domein opnieuw in het bezit van de familie Van der Plancke. In 1907 werd het classicistische landhuis omgevormd tot een kasteel in neostijl naar het ontwerp van de Gentse architect Stefaan Mortier. Een groot empire salon werd geïntegreerd in de nieuwbouw. Pierre van der Plancke gaf eveneens in 1907 opdracht aan de befaamde Brusselse landschapsarchitect Jules Buysens om enkele wijzigingen aan het romantische landschapspark uit te voeren. Het uitgestrekte, goed onderhouden domein bestaat uit grasvelden, een mooie vijver, grote heestergroepen en bospartijen. Enkele solitaire bomen of bomengroepen behoren tot de merkwaardigste bomen van België, zoals de grootbladige linde en een valse acacia.

Jules Buysens (1872-1958)

J. Buysens volgde de tuinbouwschool te Gent en werkte vervolgens gedurende dertien jaar bij grote tuinarchitecten van die tijd om het vak te leren: o.a. bij Eduard André in Frankrijk en bij Henry Correvon in Zwitserland, een botanicus met een buitengewone planten kennis. Deze leerschool, maar ook de Japanse tuinkunst zijn van grote invloed geweest op zijn latere werk.

Hij reageerde tegen de eenvoudige, banale en monotone architectuur van de tuinkunst. Hij was het er niet mee eens dat de vegetatie onderworpen werd aan de vormgeving; juist de beplanting moest qua vorm en bloei op de voorgrond treden. Als A. Vera in 1913 zijn boek 'Le nouveau Jardin' publiceert waarin hij onder invloed van het kubisme een tuinarchitectuur propageert waar de planten geheel ondergeschikt gesteld worden aan de vormgeving, begon Buysens als reactie hierop het vakblad 'Nouveau Jardin Pittoresque' uit te geven, dat jarenlang heeft bestaan. J. Buysens had een eigen ontwerp bureau, maar stond ook in voor de uitvoering van projecten. Daarnaast was hij het hoofd van de plantsoendienst van de stad Brussel. Tijdens zijn loopbaan heeft hij, verspreid over geheel Europa, een achthonderdtal tuinen aangelegd. Zijn belangrijkste realisaties in België zijn de tuinen van de Wereldtentoonstelling in Brussel (1958), de Abdij Ter Kameren, de omgeving van het oude bos van Osseghem en het Astridpark in Anderlecht..

OOSTKERKE

SPEGELSWEG

57 de tuin van het kasteel van Oostkerke

Uitsluitend te bezoeken na reservatie bij de Dienst voor Monumentenzorg van de Stad Brugge. Telefoneren van 20 augustus tot 5 september op het nummer 050/47.23.79 (Lieve Danneels) of 050/47.23.82 (Brigitte Beernaert).

Er worden rondleidingen voorzien op 7, 8, 11, 14 en 15 september

Wellicht stond op deze plaats reeds vanaf de 11de of 12de eeuw een rechthoekige woontoren of donjon, die bewoond werd door de heren van Oostkerke. Heel vaak vervulden deze heren een rol in het bestuur van het Brugse Vrije als schepen of zelfs burge-meester.

In de 14de eeuw bouwden ze een nieuwe woning die omringd werd met sterke muren en torens. Het domein bestond uit het zogenaamd neerhof en opperhof, beide omringd door bakstenen muren, omwald en met elkaar verbonden via een brug. Een waar ridderslot.

De toegang werd geflankeerd door twee ronde torens en op de noordoosthoek van het neerhof situeerde zich de duiventoren. Delen van de oorspronkelijke ingangstorens zijn bewaard onder het huidige bakstenen parement, dat vaak moest worden gerestaureerd.

In de 15de eeuw kwam het kasteeldomein via erfenis in het bezit van Margriet de Fever, de vrouw van Jan de Baenst, heer van Sint-Joris. Dit echtpaar bewoonde het grote herenhuis Oude Burg 27 in de Brugse binnenstad. Toen hun dochter Antoinine het kasteel in 1501 bewoonde, werd het omschreven als groot omtrent 10 gemet landt metten huusen en boome diere up staen, metten upperhove, nederhove, walgrachten, singelen ende boomgaerden. Met een boomgaard werd toen vaak een lusttuin bedoeld waarin gewandeld en gespeeld werd.

Het kasteel werd doorheen de geschiedenis vaak belaagd en beschadigd, dat hebben de opeenvolgende eigenaars aan de lijve ondervonden. Tussen het einde van de 16de eeuw en de 18de eeuw was het achtereenvolgens eigendom van de families de Croy, de Saldaigne, de Corte en du Chambge de Noyelles, waarvan de meeste ook huizen bezaten in Brugge.

In de 19de eeuw en ook tijdens W.O. I kreeg het kasteel het opnieuw hard te verduren. Sinds 1937 is het eigendom van de familie van der Elst. Joseph van der Elst en zijn Amerikaanse vrouw Allison Campbell Roebling gaven dit prachtige domein zijn huidige uitzicht. De omwalling werd opnieuw gedeeltelijk vrijgemaakt, de toegangsbrug hersteld en de bestaande gebouwen aangepast in een neostijl.

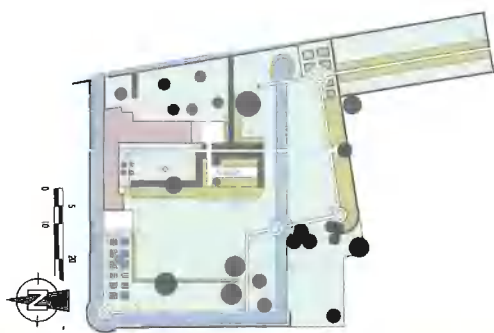
Het ontwerp van de tuin is een creatie van de befaamde Nederlandse tuinarchitecte Mien Ruys (1904-1999), die met de familie van der Elst bevriend was geraakt nadat ze de tuin bij hun huis in Biot (Zuid Frankrijk) had ontworpen.

Reeds vóór de oorlog maakte ze een ontwerp voor het terrein in Oostkerke. De eerste aanleg dateert van 1939. Door de over-

stromingen met zilt water tijdens W.O. II bleef van die eerste beplanting niets over. Er werden nieuwe plannen gemaakt, en begin jaren 1950 werd de tuin geheel heraangelegd.

De 14de-eeuwse grondvesten van de vroegere ringmuur en hoek-torens werden daarbij blootgelegd, en als tracé van de wandelpaden in de nieuwe tuin geïntegreerd. Rond het huis, op hetzelfde niveau, vormen gesloten tuinen een plantenbastion. Ze zijn afgeschermd door taxushagen die na vijftig jaar een aanzienlijk dikke muur vormen. Van buitenaf lijken deze gesloten tuinen, die enkel via trappen te bereiken zijn, op een groene verdedigingswal die het huis beschut tegen de felle windstoten. Langs de paden die van daaruit in de tuin leiden bewonderen we niet alleen de verschillende bloemenborders in uitgebalanceerde kleurencombinaties en indrukwekkende topiaries, maar voor alles de perfecte harmonie met, en de overgang naar het prachtige polderlandschap met de typische kerk. Sinds de jaren 1985 wordt dit groene erfgoed mede in stand gehouden door de goede zorgen van tuinarchitect André Van Wassenhove (°1934).

Mien Ruys (1904-1999)

Mien Ruys groeide op in Dedemsvaart waar zij, aangemoedigd door haar vader en later samen met haar broer en zus, intensief betrokken was bij het dagelijks leven op de bloemenkwekerij Moerheim. Van jongsaf aan leerde ze met planten omgaan en ze experimenteerde er met combinaties en met nieuwe soorten. Zo leerde ze al doende de kenmerken en de eigenschappen van een breed sortiment kennen: de vorm, hoogte, kleuren, bloeitijden en groeivoorwaarden. Samen met haar aangeboren ontwerptalent en bijzondere kleurgevoeligheid, was deze kennis de basis van haar beheersing van het palet van vormen, kleuren en texturen, waarmee ze beroemd werd.

Mien Ruys was het prototype van de autodidact. Haar grote kennis vulde ze aan tijdens een jaar aan de Kunstacademie in Berlijn en met een aantal gastcolleges. Ook deed ze een stage in Engeland waar ze onder meer kennis maakte met het werk van Gertrude Jekyll, die ze heel erg bewonderde.

De carrière van Mien Ruys valt samen met grote vernieuwingen in de bouwkunst en de tuin- en landschapsarchitectuur. De stromingen van de 'Nieuwe Zakelijkheid' en 'De Stijl' (opgericht in 1919) lieten zien hoe radicaal de breuk met het verleden was: geen sombere neostijlen meer, maar een bouwkunst voor allen, gericht op harmonie, sociaal gevoel en functionaliteit. Mien Ruys voelde zich thuis bij dit 'nieuwe bouwen'.

Tot omstreeks 1945 waren haar opdrachten in hoofdzaak grotere particuliere tuinen, waar de vaste plantenborder altijd een hoofdrol speelde. Na de oorlog, de tijd van de wederopbouw, kreeg ze veel opdrachten van woningbouwverenigingen en maakte ze heel wat 'gemeenschappelijke tuinen'. Later kreeg ze talrijke opdrachten voor de aanleg van de buitenruimte bij fabrieken en kantoorgebouwen, en voor grotere parken.

Altijd zocht ze naar de essentie van de ruimte en de mogelijkheden van de plek; een eenvoudige, functionele indeling, met een losse, natuurlijke beplanting. Dit laatste onderscheidde haar sterk van haar collega's. Ook zij zochten naar eenvoud en helderheid, maar vonden vaste plantenborders een onnodige versiering. Mien Ruys daarentegen meende dat vaste planten juist de natuurbeleving in een tuin mogelijk maken, een in haar ogen belangrijke functie van de tuin. Mien Ruys genoot ook als publicist bekendheid. Al vroeg schreef ze columns in dagbladen en tijdschriften. Ze schreef diverse boeken over tuinen en borders, voorafgaand aan haar standaardwerk uit 1950 'Het Vaste Plantenboek'. Samen met R. Zandvoort publiceerde ze in 1981 'Van vensterbank tot landschap' over haar ervaringen en haar ontwerpfilosofie. Uit haar beschouwingen over de relatie tussen cultuur en natuur blijkt hoever ze vooruit liep in het ecologische denken. Een monument van een vrouw.

INFOPUNT TIJDENS DE OPEN MONUMENTEN- DAGEN

**Dienst Toerisme, Burg 11 8000 Brugge
(050/44.86.09)**

**Infopunt Tolhuis, Jan Van Eyckplein 1 8000 Brugge
(050/40.74.74)**

DE WANDELINGEN

De Zeven Geheime Tuinen wandeling

Twee gidsen begeleiden u op een parcours door de binnenstad dat vertrekt aan het beeld 'Flandria Nostra' op het Muntplein en eindigt in de tuin van het Huis Arents. De wandeling duurt minstens tweeënehalf uur.

Op het programma zeven ongekende, geheime tuinen die horen bij prachtige Brugse huizen.

In het totaal kunnen tweehonderd en tachtig personen genieten van dit ongekende stukje Brugge. Een tocht om van te snoepen!

Inschrijven vooraf is noodzakelijk en kan op de Stedelijke Dienst voor Monumentenzorg vanaf 20 augustus op het telefoonnummer 050/47.23.79 (Lieve Danneels).

De wandelingen vertrekken op zaterdag 7 september om 14u en 14u15; op zondag 8 september om 9u30, 9u45 en 14u en 14u15; op woensdag 11 september om 14u en 14u15; op zaterdag 14 september om 14u en 14u15 en op zondag 15 september om 9u30, 9u45 en 14u en 14u15 (maximum 20 personen per groep).

De Grote OMD-wandeling

Deze vrij te volgen wandeling start aan de kiosk in het Koningin Astridpark en eindigt eveneens in de tuin van het Huis Arents. Historische monumenten, groen, nieuwbouw, symboliek zijn de ingrediënten van deze fikse tocht door Brugge. Op het programma staan een bezoek aan de kiosk en het Koningin Astridpark, de Heilige Magdalenakerk, het godshuis De Fontaine in de Zwarteleertouwersstraat 68-82, de Coupure met de nieuwe brug van Conzett, de Buiten Boninvest en Gentpoortvest, het Kanaaleiland van West8, het Minnewaterpark, het godshuis De Vos in de Noordstraat 4-14, de godshuizen De Muelenaere en Sint-Jozef in de Nieuwe Gentweg 8-32 en de tuin van het Huis Arents.

De begeleide wandeling is gepland op zaterdag 7 september om 14u; op zondag 8 september om 10u en 14u; op woensdag 11 september om 14u, op zaterdag 14 september om 14u en zondag 15 september om 10u en 14u.

HET JONGERENPROJECT

Frontsid(t)de of het Jongerenproject Open Monumentendag Brugge in 2002 Bruggelingen, let op uw gevels!.

Tussen 3 en 25 augustus 2002 is de Brugse monumentenstad het kader van een intense ontmoeting en interactie van Europese jongeren van 15 tot 20 jaar. Op de Open Monumentendagen zien de bezoekers de resultaten van die interactie. Frontsid(t)de neemt de Brugse architecturale en stedelijke context als uitgangspunten om jongeren uit Griekenland, Zweden, Letland, Denemarken en Slowakije rond dit thema samen te brengen. De jongeren werden geselecteerd na een internationale wedstrijd. Acht gevels in de Brugse binnenstad: Blekersstraat 2, Burg 2, Coupure 21-22, Dijver 2, Molenmeers 20, Ropeerdstraat 20-22, Sint-Jansstraat 20 en de gevel van de Kruispoort worden drie weken lang het werkblad voor een interculturele uitwisseling en een multidisciplinair project over de stad en haar erfgoed, monumentenzorg en stadsvernieuwing, façadisme/ historicisme versus architecturale vrijheid en het samenleven in een historische maar hedendaagse stad. Verschillende vormen van ingrepen op dit stedelijk erfgoed zijn te verwachten: van multimedia, video tot schilderkunst. In de Kruispoort zelf loopt er van 7 tot 15 september een tentoonstelling die het project van binnenuit zal bekijken.

Afspraak op de acht locaties tijdens de Open Monumentendagen. De Brugse Jongeren zullen uw gids zijn. Ook wij weten niet wat u te wachten staat. Scholen kunnen een week lang op pad met een jonge gids langs het OMD en Frontsid(t)de-traject. Op 11 september gaat in Brugge bovendien een colloquium door over het thema van jongeren en erfgoedprojecten in Vlaanderen: 'Hoe zit het met de toekomst?'

De hele organisatie ligt in handen van Brugse jongeren tussen 15 en 25 jaar. Jongeren en erfgoedprojecten staan vandaag nog in onzekere kinderschoenen in zowat heel Vlaanderen maar ook in Europa. In Brugse monumentenstad bij uitstek werd in 1992 het Jongerenproject OMD opgericht, een pioniersproject dat zich elk jaar opnieuw een weg door het monumentenprogramma heeft gebaand. Brugge2002 was een kans om hun ervaringen met tientallen andere jongeren uit de rest van Vlaanderen en Europa in een groots project te gieten.

Met dank aan de eigenaars van de gevels voor het vertrouwen, het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (afdeling Jeugd), JINT Youth International van de EU, de Stad Brugge, De Provincie West-Vlaanderen, OMD Vlaanderen en Brugge2002.

TENTOONSTELLINGEN

'Astrid, Dorothea en Flora. Groene sporen in het Stadsarchief'

Stadsarchief, Burg 11A van 6 september tot 3 november 2002. Deze speciale tentoonstelling in het kader van OMD 2002 belicht interessante historische documenten en plannen die het groene erfgoed in de stad illustreren. Onder meer te bezoeken tijdens de normale openingsuren van de Open Monumentendagen in Brugge op 7, 8, 11, 14 en 15 september.

Drie kleine tentoonstellingen door Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf (Historisch Fonds)

'Tuinieren op industriële schaal: hofbouw in de 19de en 20ste eeuw'
Rolweg 64, Guido Gezellemuseum.

'Boeken voor kruidendokters en botanici'
Begijnhof 30, in de inkomhal van het huis van de Grootjuffrouw.

'Ce plaisir superbe de forcer la nature of landschaps- en tuinarchitectuur van de 16de tot 19de eeuw'
Rooigem 1.

Deze tentoonstellingen zijn te bezoeken op dezelfde uren van de openstellingen van de locaties of de gidsbeurten in Rooigem.

'Bloempotten. Archeologische vondsten in confrontatie met hedendaags kunstambacht'

Oude Burg 21, op de binnenkoer van het voormalige huis de Halleux.

Deze tentoonstelling is een initiatief van de Dienst Stadsarcheologie en het AtelierVierkant, te bezoeken op dezelfde uren als de openstelling van de locatie.

'Tuin en Hof - De Godshuistuin en het Kerkhof'

In de kapellen van de godshuizen De Muelenaere en De Fontaine en op de Stedelijke Begraafplaats Steenbrugge.

Publicatie, kleine tentoonstelling en video.

Dit is een initiatief van de Erfgoedcel Brugge, te bezoeken op dezelfde uren als de openstelling van de locaties.

'Een Stad vol Letters'

In 'het Huis De Zomere' in de Oude Zomerstraat 2 een internationale kalligrafietentoonstelling (niet gratis) en vanaf de Oude Zomerstraat een 'Stenen Wandeling'. Negenentwintig stenen staan opgesteld op een parcours dat loopt langs de gaanderij van de Stadshallen tot aan het Grootseminarie aan de Potterierei 72, waar de tentoonstelling 'Besloten wereld, Open boeken' doorgaat.

POËZIE

Poëzie in de tuin van Guido Gezelle

Presentatie van een dichtbundel samengesteld door Paul Geerts: 'Een boom is meer dan er staat'

Rolweg 64 op zaterdag 7 september om 17u

Dit initiatief is mogelijk dank zij de Stedelijke Musea, de Vrienden van de Stedelijke Musea en de Uitgeverij Lannoo.

MUZIEK

Muziek en Architectuur Champ d'Action en Brugge

Christophe Meierhans (Zwitserland), Michel Maierhof (Duitsland), Alex Artega (Spanje), Serge Verstockt (België), Mark Trayle (V.S.), Chr. Fox (Verenigd Koninkrijk), Klaus Burger (Duitsland) zullen tussen 7 en 15 september op telkens andere locaties unieke muzikale interventies brengen. De zeven componisten ontdekten de stad en daaruit groeiden muzikale projecten. Ze gingen op zoek naar de klank van ruimtelijkheid en architectuur. De muzikanten zullen op de meest uiteenlopende plaatsen en uren in de stad aan het werk zijn.

DE MONUMENTEN- MAANDAG VOOR SCHOLEN

9 september 2002

De Kabbawandelingen of op stap in de stad voor 8 tot 12-jarigen

Op maandag 9 september kunnen 4 groepen op stap van maximum 20 tot 25 kinderen uit de basisschool (tussen 8 en 12 jaar).

Vertrek wandelingen in Wollestraat 53, Huis 2002, om 9u45, 10u15 en om 13u45 en 14u

Per 3 kinderen wordt een Kabba gratis ter beschikking gesteld. De tocht duurt 3 uur, maar kan ingekort worden. De leerkrachten vergezellen de kinderen maar het onthaal en een inleiding op de wandeling gebeuren door Tomas Creyf, kindercoördinator Brugge2002 en hoofdsamensteller van Kabba.

Reserveren bij Tomas Creyf op Brugge2002 op 050/44.20.05

Niets maakt zoveel indruk als de dingen die je zelf ontdekt. Dat is in het algemeen zo, maar dit geldt misschien nog meer voor kinderen. Met de steun van de Canon cultuurcel ontwierp Brugge 2002 in samenspraak met de Brugse culturele en educatieve partners een cultuurtas. Die Kabba stimuleert kinderen om -alleen of in groep- de stad en het culturele aanbod te verkennen. Naast drie op kindermaat gevisualiseerde trajecten zit een kindvriendelijk stadsplan en een handig doe-boek in de tas.

Al naar gelang het traject wordt een thema een kapstok voor de wandeling. Zo krijg je in het parcours 'Bekende Bruggelingen' een overzicht van de verschillende bouwstijlen aan de hand van bekende Brugse gebouwen. Bij de wandeling 'Ontroerend Goed' staat de ontroering in en om het gebouw centraal. Tenslotte is er het traject 'Zonder Handen' dat het heeft over werken in de stad, van de prille industrie aan de Coupure tot de huisnijverheid in het Sint-Annakwartier.

Ontdek 7 monumenten aan de hand van hun gevel, of een monumentenwandeling voor 10 tot 14 jarigen (derde graad lager onderwijs, eerste en tweede graad secundair onderwijs)

Onder begeleiding van een OMD-jongere ontdekken kinderen en jongeren zeven monumenten aan de hand van hun gevels. De opbouw, de materialen en de verschillende architecturale elementen van de gevel komen aan bod, en het monument erachter komt tot leven. Het exterieur vertelt het verhaal van het interieur: voorstellingen op de gevel verwijzen naar de functie van het gebouw, materiaalgebruik en opbouw vertellen meer over de status van de bouwheer. Ook onderwerpen als conservatie, restauratie en façadisme komen ter sprake en worden gesitueerd binnen de Brugse (historische) context.

Reserveren kan voor de Monumentenmaandag 9 september op de Stedelijke Dienst voor Monumentenzorg bij Lieve Danneels op 050/47.23.79

Voor 10,11, 12 en 13 september bij Ellen Vandenbulcke van het Jongerenproject 0476/55.75.17

OPEN MONUMENTEN- DAGEN BRUGGE EN 11 SEPTEMBER

Om 11 september 2001 en de talrijke slachtoffers in Ground Zero, het Pentagon en alle slachtoffers van terreur te herdenken willen ook de Dienst voor Monumentenzorg en de Groendienst van de Stad Brugge een symbolische daad stellen. Op 11 september in de namiddag zijn de monumenten en tuinen toegankelijk. Aan de bezoekers op die namiddag zullen wij de roos Peace uitdelen.

De oorspronkelijke Madame Meilland-roos was in 1935 gezaaid door de Franse rozenkweker François Meilland. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog slaagde Meilland erin een paar van de rozenplantjes mee te geven aan de Amerikaanse consul in Lyon, die in één van de laatste vliegtuigen, het toen reeds bezette Frankrijk kon verlaten.

Op zondag 29 april 1945 werd de vroegere Madame Meilland-roos omgedoopt tot de Peace-roos, net op het ogenblik dat geallieerde troepen Berlijn binnentrokken. Bij de ondertekening van het UNO-handvest, waarmee op 26 juni 1945 in San Francisco de Verenigde Naties werden opgericht, sierde die roos de tafels van de delegaties.

Het is een prachtige, volle roos, goudgeel met een rozige blos. Ze geurt spijtig genoeg slechts heel licht. Naar aanleiding van de terreuraanslagen op 11 september 2001 op het WTC in New York en het Pentagon in Washington heeft de Amerikaanse Rozenvereniging een oproep gelanceerd om overal ter wereld de roos Peace te planten ter nagedachtenis van de slachtoffers.

Voor de Brugse OMD werden ze aangeplant door de 'Boomkwekerijen Louis Lens N.V.' (Rudy Velle) uit Oudenburg.

COLOFON

Deze brochure is een realisatie van de Stedelijke Dienst voor Monumentenzorg en de Groendienst

Teksten en coördinatie

Brigitte Beernaert, Dienst voor Monumentenzorg
Patrick Cardinael, Groendienst

Grafische vormgeving

Folio Grafisch Atelier Marijke Deweerdt en Lieven Neyrinck
(Sint-Michiels Brugge) en
Pascal Pauwels Weka

Foto's

Cel Fotografie Stad Brugge, Dirk Van der Borgh en Jan Termont
Pierre Goetinck, Brugge (p.7)
P. van der Plancke, Oostkamp (p.43)

Tekeningen

Met dank aan de eigenaars en de respectieve tuin- & landschaps-architecten voor het ter beschikking stellen van de tuinplannen, die voor deze brochure bewerkt werden door M. Dhaeze, K. Gielen, L. Feyaerts en J. Vermeersch van de Stedelijke Groendienst

Leden van de werkgroepen OMD 2002

Brigitte Beernaert (Architectuurhistoricus, Dienst Monumentenzorg); Piet en Anne Blanckaert (Tuinarchitect); Patrick Cardinael (Landschapsarchitect, Groendienst); Marieke Dhaeze (Stagiaire landschapsarchitecte, Groendienst); Jan D'hondt (Historicus, Stadsarchief); Hilde De Bruyne (Kunsthistoricus, Archief-en Cultuurpatrimonium O.C.M.W.); Jef Deruyter (Landschapsarchitect, Provinciebestuur West-Vlaanderen); Paul Geerts (Publicist); Bieke Hillewaert (Archeologe, Dienst Stadsarcheologie-Stedelijke Musea); Mariette Jacobs (Kunsthistoricus, Provinciebestuur West-Vlaanderen); Jorijn Neyrinck (Brugge2002); Bernard Schotte (Historicus); Steven Slos (Brugge2002); Anne Verhaeghe-Clerens (Open Tuinen vzw.); André Van Wassenhove (tuinarchitect); Marcella Vandebroek (Educatief medewerkster, Stadsarchief); Ludo Vandamme (Historicus, Historisch Fonds Brugse Openbare Bibliotheek Biekorf)

Met dank aan de talrijke eigenaars die hun medewerking verleenden en aan Brugge2002

Foto kافت: de tuin van Oude Burg 21 en een detail van de geschilderde decoratie op het plafond in de toneelzaal van de Koninklijke Brugse Stadsschouwburg.

Verantwoordelijke uitgever:

F. Devriese, Stadssecretaris

Verkoopprijs:

€ 3

Uitgeverij Weka
Reklameregie: Filip Pauwels en Willy Ackx
Coördinatie: Vic Absillis

WEKA-VLAANDEREN
Visitatiestraat 158 - 9040 St.-Amandsberg
tel. 09/251 23 50 - fax. 09/259 09 53

BIBLIOGRAFIE

- W. Adriansens e.a., *Groen Brugge*, Brugge, 1987
B. Beernaert, *Monument en Metaal*, brochure Open Monumentendag Brugge, 2001
B. Beernaert, *Monument en Tijd*, brochure Open Monumentendag Stad Brugge, 2000
B. Beernaert, *Via Europa, reisverhalen in steen*, brochure Open Monumentendag Stad Brugge, 1999
P. Bekaert, *Tuinen in Vlaanderen*, Brugge, 1986
H. Biederman, *Prisma van de Symbolen*, Zwolle, 1991
H. De Bruyne, *De godshuizen in Brugge*, Zellik, 1994
Ch. de Groote, *Gids voor de Tuinen in België*, Tielt, 1995
R. De Herdt, *Tuinen van Eden. Van Keizer Karel tot Heden*, tentoonstellingscatalogus Museum voor Industriële Archeologie en Textiel Gent, april-juni 2000
R. De Keyser, *Het Kasteel van Oostkerke*, Damme, 1984
P. De Rynck (eindredactie.), *Symbolen- Open Monumentendag Vlaanderen 2002*, Oostkamp, 2002
A. Dewit-Timmermans, *Tuinkunstgeschiedenis*, cursus tuin en landschapsarchitectuur, Anderlecht, 1992
M. Dhaeze, *De hedendaagse Brugse godshuistuin gezien van uit historisch perspectief*, proefschrift Hogeschool Gent-Campus Melle, 2002
J.P. Esther, *De bisschopstuin van Rooigem*, in: *De Woonstede door de eeuwen heen*, nr. 84, 1989/4
P. Geerts, *De rijkdom van de leegte- een tuinarchitect die kiest voor minder*, in: *De Tuinen van Eden*, 1999, nr.12
J. Hall, *Hall's Iconografisch Handboek*, Leiden, 1993
R. Marechal, *Bellem Kasteel, de Historiek van een tuin*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Universiteit Gent, 1999
R. Pêche, *Parcs et Jardins de Belgique*, Brussel, 1976
C. Ternynck, *De tuinen van Piet Blanckaert-structuur en ritme*, in: *De Tuinen van Eden*, 1998, nr.10
V. van Caloen-J. Van Cleven-J. Braet, *Het Kasteel van Loppem*, Oostkamp, 2001
A. Van den Abeele, *Tuinen en verborgen hoekjes in Brugge*, Brugge-Alleur-Liège, 1998
E. Van Campenhout-F. Drion, *Van tuin tot tuin, een wandeling door België*, Tielt, 2000
N. Van Dooren, *Een frisse bries in de Nederlandse landschapsarchitectuur*, in: *Onze Eigen Tuin*, Dedemsvaart, 43ste jg, nr 4, 1997
H. Veldhoen, *Hoe het allemaal begonnen is: M. Ruys 1904 - 1999*, Dedemsvaart Stichting Tuinen M. Ruys, 1999
L. Vereecke, *Brugse Stadstuinen*, proefschrift Hogeschool Gent-Campus Melle, 1996
M. J. Vroom, *Herinneringen aan Mien Ruys (1904-1999)*, in: *Blauwe Kamer*, 1999-1

Maatschappelijke zetel:

Rue de la Station 70 - B-4340 AWANS
tel. 04/247 14 68 - fax 04/247 18 45

©Copyright 2002/2003 by WEKA nv
Alle rechten voorbehouden.
Reproductie, zelfs gedeeltelijk, verboden.

sedia

hedendaagse zitmeubelen
uit eigen atelier

Breng ons een
(virtueel)
bezoek
www.sedia.be

Bezoek ons atelier tijdens de OPEN BEDRIJVENSDAG
zondag 6 oktober van 10-17u

Stationsstraat 41 • 8020 Oostkamp
Tel. 050/82 69 70

SMET

TRAPPENMAKERIJ

**Specialiteit: hermaken en plaatsen
naar bestaand model eventueel
met originele onderdelen**

KONSTRUKT N.V. STAATSBAAN 289 9870 ZULTE
BTW BE 441.080.477 056 61 34 39 FAX 056 61 35 99
E-mail: info@trappensmet.be www.trappensmet.be

GREENHOUSE NURSERIES BRUGGE

Een kwekerij als een tuin

OPEN DEUR NAJAAR 2002: 18, 19 & 20 OKTOBER

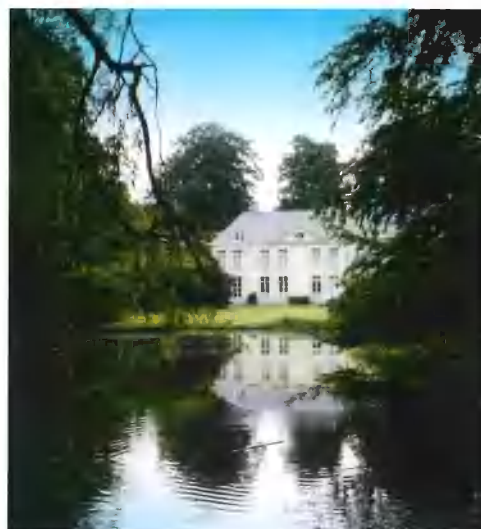

LEGEGEWEG 370 8200 SINT-ANDRIES-BRUGGE
TEL 050 31 40 32 - FAX 050 31 29 38 - info@greenhouse.be
OPENINGSUREN: ALLE DAGEN VAN 9.00-12.00U EN VAN 13.30-18.00U
BEHALVE OP WOENSDAG EN ZON-EN FEESTDAGEN.

Bezoek onze website: www.greenhouse.be

RESTAURATIE RENOVATIE

BEZOEK ONS BEDRIJF EN WERVEN

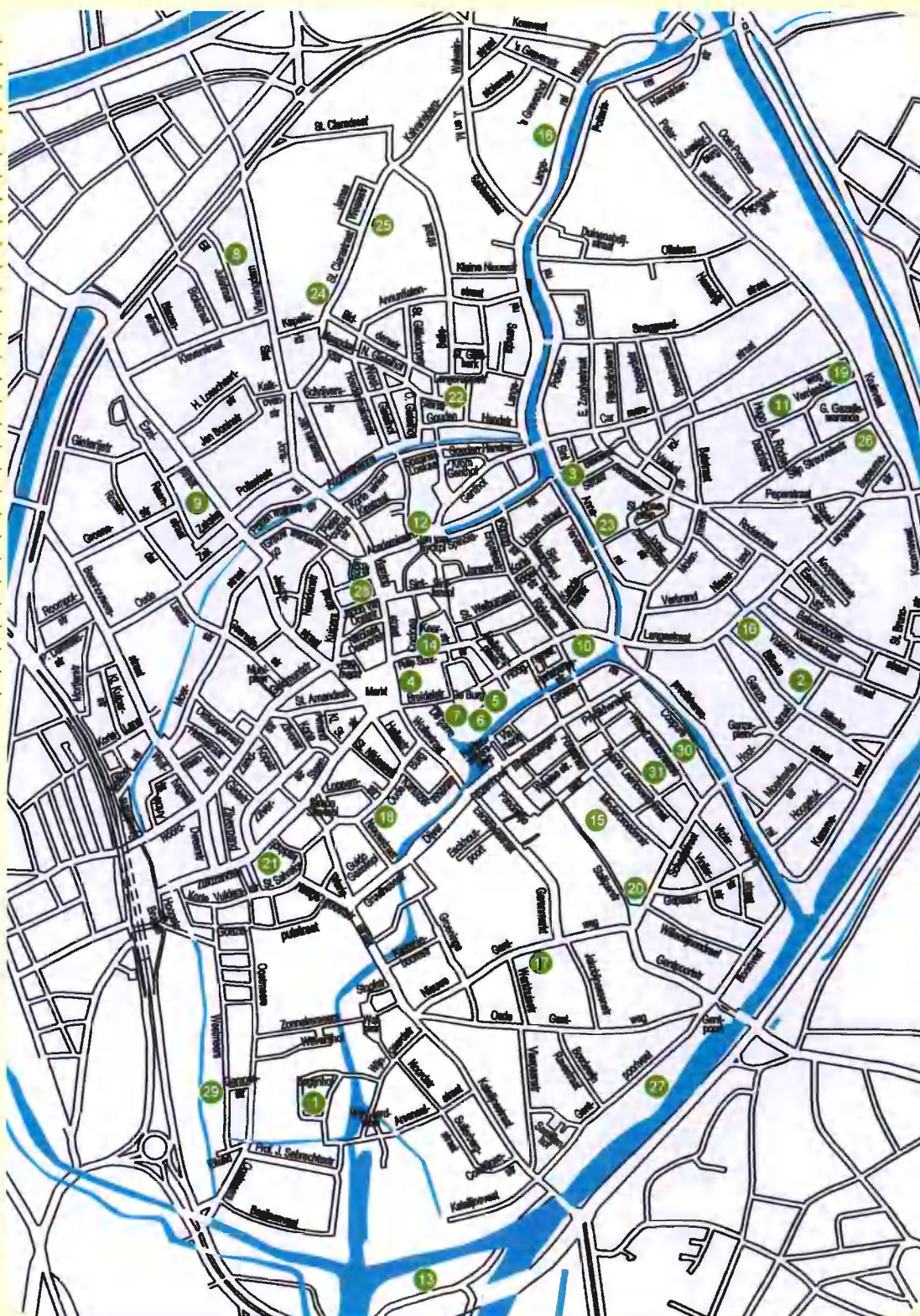
- DOMEIN ROOIGEM, Bisschopsdreef, St.-Kruis
- HUIS ZEVEN TORENS, Hoogstraat 6-8 - Brugge

Ter gelegenheid van de Open Monumentendag 7 en 8 september
doorlopende demonstratie van 10u tot 16u

Zetel: Groene Poortdreef 40 - 8200 Brugge - 050/38 32 96

LOCATIES BINNENSTAD

- 1 Begijnhof
- 2 Bilkske
- 3 Blekersstraat
- 4 Burg 3
- 5 Burg 11A en B
- 6 Burg 12
- 7 Burg 13
- 8 Elf-Julistraat 48
- 9 Ezelstraat 33
- 10 Hoogstraat 28
- 11 Hugo Verrieststraat naast 19
- 12 Jan Van Eyckplein 1
- 13 Kanaaleiland
- 14 Keersstraat 1
- 15 Koningin Astridpark & Kiosk
- 16 Langerei 66
- 17 Nieuwe Gentweg 8-32
- 18 Oude Burg 21
- 19 Rolweg 64
- 20 Stalijzerstraat / Schaarstraat
- 21 Steenstraat z.n.
- 22 Sterstraat z.n.
- 23 Sint-Annelei 12
- 24 Sint-Clarastraat 41
- 25 Sint-Clarastraat tussen 67 en 69
- 26 Stijn Streuvelsstraat 3-31
- 27 De Vestingen (Gentpoortvest)
- 28 Vlamingenstraat 29
- 29 Westmeers 100
- 30 Witteleertouwersstraat 17
- 31 Zwarteleertouwersstraat 68-82

**JDP
Consult**

015/61 60 01
0475/45 83 28

wij zoeken dringend
medewerkers met ervaring
in de reclamewerving
op zelfstandige basis

jdp@pbc.be